

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Bakalářská práce

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Eliška Hýsková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Eliška Hýsková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Název anglicky

The position and authority of the municipal police officer

Cíle práce

Cílem práce je vymezit postavení strážníka obecní policie v rámci pracovněprávního vztahu a zákonných podmínek pro jeho vznik, zaměřit se na specifická oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie vyplývající ze zákona o obecní policii, jakož i z dalších právních předpisů, a okruh přestupků, které je strážník oprávněn řešit spolu s vyhodnocením případů z praxe obecní policie.

Metodika

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části budou rozebrána příslušná zákonná ustanovení a pojmy týkající se postavení a oprávnění strážníka obecní policie. Bude použita metoda popisná spolu s výkladem příslušných zákonných ustanovení.

V praktické části bude použita metoda analýzy a budou zhodnoceny nejčastěji řešené přestupky za roky 2019 – 2021. Na závěr bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých zjištění o řešených přestupcích.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

obecní policie, městská policie, strážník, postavení strážníka, oprávnění strážníka, zákon o obecní policii, přestupky

Doporučené zdroje informací

ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-455-3

VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-542-5

VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění k 30.6.2017

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. et Mgr. Martin Langpaul

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 5. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Postavení a oprávnění strážníka obecní policie " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 13. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. et Mgr. Martinu Langpaulovi za jeho ochotu, cenné rady a vedení mé práce. Zároveň bych také ráda poděkovala panu Vladimíru Brzovi, jakožto strážníkovi obecní policie, který mi poskytl potřebné informace a podklady. Děkuji také mé rodině a přátelům za podporu a pomoc při studiu.

Postavení a oprávnění strážníka obecní policie

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá postavením a oprávněními strážníka obecní policie. V teoretické části se zabývám analýzou právních předpisů, které souvisí s obecní policií. Hlavním tématem je postavení a oprávnění strážníka obecní policie a také vznik tohoto pracovněprávního vztahu, náležitosti spojené s touto pracovní pozicí. V poslední teoretické části jsou vymezeny přestupky. V praktické části se věnuji přestupkům, které byly spáchány v letech 2019, 2020 a 2021. Dále také vyhodnocením vývoje konkrétních přestupků. V praktické části je také znázorněna finanční stránka, a to v podobě výnosů z pokut a nákladů na činnost obecní policie.

Klíčová slova: obecní policie, městská policie, strážník, postavení strážníka, oprávnění strážníka, zákon o obecní policii, přestupky

The position and authority of the municipal police officer

Abstract

The bachelor thesis deals with the status and powers of a municipal police officer. The theoretical part deals with the analysis of legal regulations related to the municipal police. The main topic is the status and authorizations of the municipal police officer and the establishment of this employment relationship, the requisites associated with this job position. The last theoretical part defines the offences. In the practical part, I discuss the offences committed in 2019, 2020 and 2021. Furthermore, I also evaluate the development of specific offences. The practical part also shows the financial side, in the form of revenue from fines and the costs of municipal police activities.

Keywords: municipal police, constable, constable's position, constable's authority, Municipal Police Act, offences

Obsah

1 Úvod	7
2 Cíl práce a metodika	8
2.1 Cíl práce.....	8
2.2 Metodika.....	8
3 Teoretická východiska	9
3.1 Obecní policie	9
3.2 Kvalifikační předpoklady	10
3.3 Základní kvalifikační předpoklady	11
3.4 Zvláštní kvalifikační předpoklady.....	12
3.5 Postavení a činnost strážníka	14
3.6 Povinnosti	15
3.6.1 Základní povinnosti strážníka	16
3.6.2 Specifické povinnosti strážníka	21
3.7 Oprávnění strážníka obecní policie	23
3.7.1 Oprávnění strážníka ve vztahu k osobám.....	23
3.7.2 Oprávnění strážníka ve vztahu k věcem.....	26
3.7.3 Oprávnění strážníka ve vztahu k informacím.....	29
3.8 Donucovací prostředky.....	34
3.9 Přestupky	35
4 Praktická část.....	38
4.1 Přestupky za rok 2019	39
4.2 Přestupky za rok 2020	40
4.2.1 Přestupky za rok 2021	42
4.3 Vývoj nejčastějších přestupků od 2019 do 2021	43
4.3.1 Přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu (vyjma překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti)	43
4.3.2 Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti	44
4.3.3 Uzemní správa a ostatní přestupky	44
4.3.4 Přestupky proti majetku.....	45
4.3.5 Přestupky proti občanskému soužití.....	46
4.4 Finanční stránka	46
4.4.1 Výnosy z pokut uložené příkazem strážníka na místě	46
4.4.1.1 Celkové vývoj za celou republiku.....	46
4.4.1.2 Praha.....	48

4.4.2	Finanční náklady na činnost obecní policie.....	48
4.4.2.1	Celkové náklady.....	48
4.4.2.2	Praha.....	49
5	Závěr	51
6	Seznam použitých zdrojů	53

Seznam grafů

Graf 1	přestupků za rok 2019.....	39
Graf 2	Přestupky za rok 2020	40
Graf 3	Přestupky za rok 2021	42
Graf 4	Přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu (vyjma překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti)	43
Graf 5	Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti	44
Graf 6	Přestupky proti majetku.....	45
Graf 7	přestupky proti občanskému soužití.....	46
Graf 8	Celková výše pokut uložených strážníky příkazem na místě za roky 2019–2021 ...	47
Graf 9	Výnosy z pokut – Praha.....	48
Graf 10	Finanční náklady na činnost obecní policie za kalendářní roky 2019–2021	49
Graf 11	Finanční náklady na činnost – Praha	50

1 Úvod

Všeobecná znalost obecní policie mezi lidmi je zkreslována představou, jak lidé vnímají fungování Policie ČR. Lidé tak netuší, jakými povinnostmi a oprávněními disponuje strážník obecní policie. V České republice je přes 8 4000¹ strážníků obecní policie, a i z tohoto důvodu si toto téma zaslouží pozornost.

Tématem bakalářské práce je postavení a oprávnění strážníka obecní policie. V teoretické části je zprvu představena obecní policie. Její funkce, pole působnosti a kdo má pravomoc ji zřízovat. Po představení obecní policie je dále práce zaměřena přímo na zaměstnance obecní policie neboli strážníka. Nejdříve jsou specifikovány kvalifikační předpoklady pro vznik pracovněprávního vztahu. Dále je vymezeno postavení a činnost strážníka obecní policie. Poté jsou podrobně vysvětleny povinnosti a náležitosti, kterými strážník obecní policie disponuje. Předposlední kapitola teoretické práce je věnována donucovacím prostředkům, které strážník obecní policie využívá k výkonu svých pravomocí. V závěru teoretické práce jsou představeny vybrané přestupky.

V praktické části jsou vyhodnoceny přestupky, které byly rozebrány v teoretické části bakalářské práce. Konkrétně se jedná o přestupky z let 2019, 2020 a 2021. Praktická část začíná zhotovenými a vyhodnocenými grafy, v kterých je znázorněn celkový počet spáchaných přestupků za daný rok. Další část obsahuje grafy konkrétních přestupků v průběhu vybraných let. Nejdříve se jedná o vývoj tří nejčastěji spáchaných přestupků a v druhé řadě jsou zde grafy, které se zabývají vývojem přestupků proti majetku a občanskému soužití v daných letech. Druhá část praktické práce se zabývá pohledem na finanční hledisko obecní policie. Je zde zaznamenán vývoj výnosů z pokut a pak také finanční náklady na chod obecní policie pro celou Českou republiku. Oba ekonomické pohledy jsou také graficky zhotoveny pro Prahu, kde je vyhodnoceno kolik procent výnosů nebo výdajů tvoří Praha z celkových výnosů nebo výdajů za celou Českou republiku.

¹ Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/data-o-cinnosti-obecnich-mestських-policii-za-rok-2022-souhrne-pro-cr-v-cleneni-dle-jednotlivych-kraju.aspx>

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je vymezit postavení strážníka obecní policie v rámci pracovněprávního vztahu a zákonných podmínek pro jeho vznik, zaměřit se na specifická oprávnění a povinnosti strážníka obecní policie vyplývající ze zákona o obecní policii, jakož i z dalších právních předpisů, a okruh přestupků, které je strážník oprávněn řešit spolu s vyhodnocením případů z praxe obecní policie.

2.2 Metodika

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části budou rozebrána příslušná zákonná ustanovení a pojmy týkající se postavení a oprávnění strážníka obecní policie. Bude použita metoda popisná spolu s výkladem příslušných zákonných ustanovení.

V praktické části bude použita metoda analýzy a statistickými metodami budou zhodnoceny nejčastěji řešené přestupky za roky 2019, 2020 a 2021. Na závěr bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých zjištění o řešených přestupcích.

3 Teoretická východiska

Tato část se zabývá vymezením pojmu obecní policie z právního hlediska. Jsou zde uvedeny a specifikovány právní úpravy.

Tato kapitola především pojednává o vzniku pracovněprávního vztahu strážníka obecní policie a také zákonné podmínky pro vznik tohoto pracovněprávního vztahu. Pojednává se zde o povinnostech a oprávněních strážníka obecní policie. Jsou zde specifikovány přestupky.

3.1 Obecní policie

Obecní policie je orgánem obce a je orgánem veřejné moci v systému vnitřní bezpečnosti.² „Rozlišujeme obecní policie, které jsou zřizovány obcemi, a městské policie, které jsou zřizovány městy a městy. Z hlediska pravomocí však není mezi obecní a městskou policií žádný rozdíl. Rozdíl je pouze v názvu.“³ V případě, že je zmíněna obecní policie, rozumí se tím i městská policie.⁴ Rozsah a způsob výkonu moci je stanoven v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obecní policie je orgánem specifické povahy v rámci správního trestání.⁵ Zřízení obecní policie není povinné⁶. Obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou zrušuje a zřizuje obecní policii. Starosta nebo jiný člen zastupitelstva obce, který je pověřen zastupitelstvem obce řídí obecní policii. Hlavní funkcí obecní policie je, že svojí činností dohlíží a zajišťuje veřejný pořádek v obci, v které byla zřízena. Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii nebo jiný zvláštní zákon stanoví, že obecní

² VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str 15. ISBN 978-80-7380-542-5.

³ Úvod do problematiky obecní (městské) policie k 30. červnu 2021 - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie-k-30-cervnu-2021.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

⁴ Úvod do problematiky obecní (městské) policie k 30. červnu 2021 - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie-k-30-cervnu-2021.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

⁵ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str 15. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁶ § 35a odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů

policie tuto činnost může vykonávat i na území jiné obce, než pro kterou byla zřízena. Další úkony, které má plnit obecní policie stanovuje zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů anebo zvláštní zákon. Zákon dále vymezuje rozsah spolupráce s Policií ČR, státními orgány a orgány územně správních celků.⁷

Z personálního hlediska je obecní policie tvořena zaměstnanci obce, kteří jsou zařazeni v obecní policii, přesněji podle § 303 odst. 1 písm. f) zákoníku práce zaměstnanci územních samosprávných celků zařazenými v obecní policii. Zaměstnanci se dělí na strážníky, čekatele a jiné zaměstnance.⁸

3.2 Kvalifikační předpoklady

Pro každé zaměstnání jsou požadovány různé kvalifikační podmínky, které kladou na žadatele o zaměstnání vyšší či nižší nároky. Pro zaměstnance obecní policie vzhledem k jejich pracovní náplni jsou tyto podmínky přísnější.⁹ Ze zákoníku práce vyplývá, že podle § 30 zákoníku práce, podle něhož platí, že „výběr fyzických osob ucházejících se o zaměstnání z hlediska kvalifikace, nezbytných požadavků nebo zvláštních schopností je v působnosti zaměstnavatele, nevyplývá-li ze zvláštního právního předpisu jiný postup; předpoklady kladené zvláštními právními předpisy na fyzickou osobu jako zaměstnance tím nejsou dotčeny“.¹⁰ Zvláštním právním předpisem jsou upraveny předpoklady na uchazeče o zaměstnání u obecní policie, tedy strážník a čekatel. Tyto předpoklady se nachází v § 4 zákona o obecní policii. Ve většině případů zaměstnavatel podrobí uchazeče o pozici strážníka obecní policie psychologickým či fyzickým testům. Je nezbytné zdůraznit, že psychologické či fyzické testy a jejich podmínka v úspěšnosti není kvalifikačním předpokladem vyplvajícím ze zákona o obecní policii, ale nárokem zaměstnavatele.

Jak již bylo zmíněno, strážník obecní policie musí splňovat kvalifikační předpoklady, tak jako každý jiný zaměstnanec. Tyto předpoklady můžeme rozdělit na základní

⁷ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str. 1–2. ISBN 978-80-7552-455-3

⁸ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 45. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 50. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁰ § 30 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

předpoklady a na zvláštní předpoklady. Základními kvalifikačními předpoklady se rozumí věk a zdravotní způsobilost. Co se týče státní příslušnosti, bezúhonnosti, spolehlivosti, odbornosti a vzdělání, tyto kvalifikační požadavky se řadí do speciálních neboli zvláštních předpokladů.¹¹

3.3 Základní kvalifikační předpoklady

Mezi základní kvalifikační předpoklady patří věk. Ze zákoníku práce vyplývá, že věk stanovený pro fyzické osoby v rámci pracovněprávních vztahů je 15 let. V tomto věku je fyzická osoba dle zákona způsobilá mít v pracovněprávním vztahu práva a povinnosti vyplývající z tohoto právního vztahu. Toto však neplatí pro strážníka obecní policie. Zde je upravena věková hranice, která je stanovena na minimálně 18 let.¹² Tato věková hranice byla snížena novelou č. 248/2017 Sb.¹³ z původní věkové hranice 21 let.

Mezi další základní kvalifikační předpoklady se řadí zdravotní způsobilost. Zaměstnavatel má základní povinnost podle § 103 odst. 1 písm. a) zákoník práce „nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti“¹⁴ a také, že podle § 55 odst. 1 písm. c) zákona o specifických zdravotních službách „při zařazování zaměstnanců k práci postupovat podle závěrů lékařských posudků a jejich zdravotní způsobilosti“.¹⁵ V případě změny či ztráty zdravotní způsobilosti je následkem převedení na jinou práci či výpověď, protože zdravotní způsobilost ovlivňuje pracovněprávní vztah. Strážník obecní policie musí být tělesně a duševně způsobilý k výkonu povinností a oprávnění. Před přijetím do pracovněprávního vztahu musí absolvovat vstupní lékařskou prohlídku. V případě uzavření pracovněprávního vztahu se pak v průběhu trvání tohoto pracovněprávního vztahu uskutečňují periodické prohlídky. Vyhláška o zdravotní způsobilosti nařizuje provedení

¹¹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 50. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹² VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 51. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹³ Poznámka: novela č. 248/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ § 55 odst. 1 písm. c) zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů.

periodické prohlídky po 3 letech od vstupní či od předchozí periodické prohlídky. Zvláštní předpisy pak stanoví, v jakém časovém intervalu se provedou periodické prohlídky, které souvisí se zbrojním průkazem, řízením služebního vozu a v případě práce v noci. Zaměstnanec může také být vyslán na mimořádnou lékařskou prohlídku.¹⁶

3.4 Zvláštní kvalifikační předpoklady

Do této kategorie spadá státní příslušnost. Strážník obecní policie musí být občanem České republiky. Mezi zvláštní kvalifikační předpoklady patří také vzdělání. Strážník obecní policie musí dosáhnout středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou. Tento kvalifikační předpoklad byl také upraven, před změnovým zákonem č. 274/2008 Sb. nebylo nutné dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.¹⁷

Bezúhonnost a prokazování bezúhonnosti je další kvalifikační požadavek. Tento kvalifikační požadavek je vyžadován v mnoha zaměstnáních ve veřejné správě, avšak v dnešní době se s ním můžeme setkat i v soukromém sektoru. V případě strážníka obecní policie je nárok na bezúhonnost kladen jako jeden z obligatorních předpokladů pro výkon tohoto zaměstnání. Tuto podmínku musí strážník obecní policie splňovat, jak při vzniku pracovněprávního vztahu, tak i za celou dobu trvání tohoto vztahu.¹⁸ Bezúhonným není občan, který se „*dopustil zákonem vymezeného trestného či nečestného jednání, přičemž za trestné jednání byl zákonným způsobem potrestán.*“¹⁹ Způsob prokázání bezúhonnosti je stanoven výpisem z Rejstříku trestů, které nesmí být starší než tři měsíce.²⁰

Spolehlivost a prokázání spolehlivosti se řadí k dalším kvalifikačním požadavkům. Spolehlivým není občan, který „*byl v posledních třech letech opakovaně pravomocně uznán*

¹⁶ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str 51-53. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 58. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁸ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.110. ISBN 978-80-7552-455-3

¹⁹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str.62. ISBN 978-80-7380-463-3.

²⁰ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.111. ISBN 978-80-7552-455-3

vinným z přestupku, jejichž taxativní výčet je uveden v § 4b zákona o obecní policii a jeho jednání bylo shledáno v rozporu s posláním strážníka.²¹

Čestným prohlášením se prokazuje spolehlivost. V tomto čestném prohlášení se prokazuje, že uchazeč nebyl v posledních třech letech pravomocně uznán vinným z přestupku, přičemž by tento přestupek byl zakládán na ztrátě spolehlivosti.²²

Dále se do zvláštních kvalifikačních předpokladů řadí také odborná způsobilost. Která je velice důležitá, jelikož se jedná o základní předpoklad pro vznik tohoto pracovněprávního vztahu, bez něhož by čekatel nemohl vykonávat funkci strážníka obecní policie a byl by pouze čekatelem.²³ „Odborná způsobilost je doložena osvědčením o splnění stanovených odborných předpokladů“²⁴ neboli také osvědčení. Po celou dobu trvání pracovněprávního vztahu musí být strážník odborně způsobilý. Tato odborná způsobilost se ověřuje každé 3 roky. Ministerstvo vnitra může osvědčení odejmout a tím ukončit pracovněprávní vztah strážníka. Případy, kdy může ministerstvo odejmout toto osvědčení se nachází v § 5 odst. 1 zákona o obecní policii. V zákoně o obecní policii v §5 odst. 3 je rovněž stanoveno, že platnost osvědčení zaniká i na základě toho, že nastala nějaká skutečnost. Pokud se tak stane není potřeba, aby bylo vedeno správní řízení o ukončení platnosti osvědčení nebo o jeho odnětí.²⁵ Jedná se například o to, že strážník pozbude České státní občanství,²⁶ „pozbytí způsobilosti k daným právním úkonům nebo omezení způsobilosti k právním úkonům či ukončení pracovněprávního vztahu strážníka podle zákoníku práce.“²⁷

²¹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str.68. ISBN 978-80-7380-463-3.

²² ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.113. ISBN 978-80-7552-455-3

²³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 71. ISBN 978-80-7380-463-3.

²⁴ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 71. ISBN 978-80-7380-463-3.

²⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 71, str.79. ISBN 978-80-7380-463-3.

²⁶ rozhodnutí soudu ve smyslu § 186–191 občanského soudního řádu

²⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 79. ISBN 978-80-7380-463-3.

3.5 Postavení a činnost strážníka

Obec zaměstnává strážníka v obecní policii, kterou zřídila. Strážník tak má postavení zaměstnance.²⁸ Rozdíl mezi strážníkem a příslušníkem Policie ČR neboli „policistou“ je takový, že strážník uzavírá pracovněprávní vztah a nevykonává službu, ale „prací“. Na strážníka obecní policie se tak vztahují povinnosti, které jsou stanovené zákoníkem práce a jsou ve specifickém rozsahu doplňovány zákonem o obecní policii. V případě příslušníka Policie ČR, který tedy vykonává službu se řídí zákonem o služebním poměru stejně tak jako příslušníci bezpečnostních sborů.²⁹

Když strážník plní své úkoly a používá svěřené pravomoci pro vykonávání úkolů, stává se úřední osobou podle trestního zákoníku § 127 odst. 1 písm. e) trestního zákoníku. V těchto případech používá větší trestněprávní ochrany, ale také i přísnější trestní odpovědnost.³⁰ Postavení strážníka obecní policii může být také jako nezúčastněná osoba, a to v případě, že si jeho přítomnost vyžádá orgán činný v trestním řízení. Podle § 10 odst. 2 zákona o obecní policii je strážník *„povinen oznámit příslušnému orgánu podezření, že byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, jehož projednání patří do působnosti tohoto orgánu, bude mít v řízení před správním orgánem postavení svědka.“*³¹

Strážník vykonává svoji činnost pomocí zákroku, úkonu či jiného opatření.³² Toto lze formulovat, jako *„faktický úkon a bezprostřední zásah, které nejsou výsledkem žádného formálního řízení.“*³³ V případě zásahu do práv a svobod osob považujeme tuto činnost, jako zákrok strážníka obecní policie. V zákroku je využíváno zákonných opatření k plnění úkolů. Jedná se například o donucovací prostředky. Pokud strážník při plnění úkolu nepřímou zasahuje do práv a svobod osob považujeme tuto činnost jako úkon. V úkonu není zásah tak intenzivní, jako při zákroku. Jako příklad je možné uvést prokázání totožnosti. Pokud

²⁸ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 17. ISBN 978-80-7380-542-5

²⁹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 45. ISBN 978-80-7380-463-3.

³⁰ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 17-18. ISBN 978-80-7380-542-5.

³¹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 84. ISBN 978-80-7380-463-3.

³² VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 18. ISBN 978-80-7380-542-5.

³³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 85. ISBN 978-80-7380-463-3.

strážník při plnění úkolů využívá prostředky, jako například oznámení Policii ČR, poskytnutí první pomoci aj. řadíme tyto úkony do jiných opatření.³⁴

3.6 Povinnosti

Obecní policie je založena s cílem zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku. Je tedy vybavena přiměřenými oprávněními a k nim odpovídající povinnosti, aby mohla plnit efektivně svěřené úkoly. Tyto oprávnění a povinnosti musí být oboustranně vyvážené, a to z důvodu, aby se nemohlo stát, že se nepřiměřeně zasáhne do práv a svobod osob. Obecní policie zakládá na principu ofiціальity. Strážník proto musí určitým způsobem konat, protože vystupuje jako úřední osoba, která vykonává veřejnou moc. Strážník obecní policie je skutečným vykonavatelem práv a povinnosti obce, aby mohl na tomto úseku zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku. Povinnosti strážníků vymezí zákon o obecní policii a konkrétně určuje hranice věcné působnosti obecní policie. Zákon o obecní policii také doplní vymezení věcné a místní působnosti a také vytyčí pravidla chování strážníků při výkonu povinností v přístupu k veřejnosti či k vlastní osobě. Většinu úkolů vykonává strážník v pracovní době, však povinnosti, které jsou uvedeny v § 6 a 7 § zákona o obecní policii se pojí i na postup strážníka mimopracovní dobu. Existují případy, kdy strážník není povinen provést zákrok či úkon.³⁵ Jedná se o § 8 zákona o obecní policii, který zní

„Strážník není povinen provést zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže

a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,

b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo

c) je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit.

(2) Strážník neprovede zákrok nebo úkon k plnění úkolů podle tohoto nebo zvláštního zákona, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.“³⁶

³⁴ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 18. ISBN 978-80-7380-542-5.

³⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 119–120. ISBN 978-80-7380-463-3.

³⁶ § 8 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

3.6.1 Základní povinnosti strážníka

Povinnost dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob

Podle § 6 odst. 1 zákona o obecní policii se tato povinnost řadí mezi základní povinnosti strážníka. Strážník by při plnění úkolů měl podle zákona dbát cti, vážnosti a důstojnosti jak osoby své vlastní, tak ostatních osob.³⁷ Nesmí také připustit, aby osobám ve spojení se zákrokem či úkonem vznikla bezdůvodná újma. Případný zásah také nesmí přesáhnout míru, která by nezbytně zasahovala do jejich práv a svobod. Míra musí být dostatečná k dosažení účelu sledovaného úkonu či zákroku. Strážník musí dodržovat tzv. zásadu přiměřenosti a tato zásada musí být zachována při každém zákroku či úkonu strážníka.³⁸ Z důvodu, že strážník je úřední osoba, jak již bylo zmíněno, je potřeba, aby vystupoval s patřičnou důstojností a autoritou. Nejen strážníkově chování tomu musí odpovídat, ale také i jeho vzhled. Z tohoto důvodu by se strážník například neměl pohybovat s rukama v kapsách, žvýkat či se chovat arogantně, nehovořit vulgárně nebo nespisovně. Neměl by také snižovat vážnost a důstojnost osob vůči kterým plní úkoly. Mimo pracovní dobu, by měl vystupovat také v rámci přiměřených mezí, a to z důvodu, že většinou je v podvědomí, že daná osoba vykonává práci strážníka a je podroben vyšší pozornosti než u jiných občanů.³⁹

Povinnost poučovací

Tato povinnost se řadí k základním právním úkonům strážníka obecní policie. Vzhledem k tomu, že požadavkem právního státu je povinnost orgánů veřejné moci poučit osoby jaké mají práva a povinnost. Z důvodu, aby osoby v případě neznalosti svých prav nebyly poškozeny.⁴⁰ Při úkonu či zákroku je strážník povinen za předpokladu, že to povaha a situace dovoluje, sdělit osobě vůči které onen zákrok provádí její práva a povinnosti spojené s tímto zákrokem či úkonem. Pokud povaha či situace tomu nedovoluje, tak strážník

³⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 120. ISBN 978-80-7380-463-3.

³⁸ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 18–19. ISBN 978-80-7380-542-5.

³⁹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 121. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴⁰ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.140. ISBN 978-80-7552-455-3.

tyto osoby poučí okamžitě, až tomu okolnosti dovolí. Jsou situace, kdy je nutné osoby poučit před vykonáním úkonu. Jedná se například o právo odepřít podat vysvětlení.⁴¹

Forma není stanovena zákonem. Může se jednat jak o písemnou, tak ústní formu. O formě rozhoduje daná situace. V případě ústní formy se může jednat například o blokové pokuty, které strážník projednává na veřejném prostranství. Může se také jednat o požadování vysvětlení od osoby. Pokud bude s osobou sepsován zápis o podání vysvětlení bude toto poučení písemnou formou.⁴²

Povinnost poskytnout pomoc

„V § 6 odst. 3 zákona o obecní policii je jasně určeno, jakou pomoc mohou osoby od strážníka požadovat.“⁴³ V případě žádosti strážníka obecní policie musí osoby respektovat, že mohou žádat jen pomoc v rozsahu, který je přiměřený míře vyškolení či vycvičení strážníka a jemu zákonem vytyčené povinnosti a oprávnění.⁴⁴ Strážník nemůže vykonat pomoc, která je nad jeho rozsah pravomocí a také tato pomoc končí tam, kde nastává ústavně garantovaná svoboda jedince.⁴⁵ Například pokud se jedná o pomoc zničit výstražný výbušný systém nemá strážník povinnost toto učinit. Strážník by, ale měl uskutečnit jiná opatření, a to v tomto případě zavolat Policii ČR.⁴⁶

Povinnost vyzvat

Podle § 7 odst. 4 zákona o obecní policii má strážník také povinnost, aby při uskutečňování zákroku použil odpovídající výzvu. Povaha a okolnosti zákroku musí této povinnosti dovolovat. Z reálného hlediska se bude jednat o ústní výzvu a strážník bude konkrétní výzvu začínat slovy „Jménem zákona“. V případě, že strážník prokázal svoji

⁴¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 19. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁴² VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 121. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 121. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴⁴ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 121. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴⁵ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.140. ISBN 978-80-7552-455-3.

⁴⁶ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 20. ISBN 978-80-7380-542-5.

příslušnost k obecní policii, a to i v situaci mimo pracovní dobu je osoba povinná uposlechnout výzvy něco konat, zdržet se či opustit místo. Osoba nesmí posuzovat tzv. zpochybňovat či diskutovat o oprávněnosti postupu strážníka obecní policie. Osoba, která by měla zdání, že proti ní nebylo postupováno v souladu se zákonem, má právo dožadovat se ochrany své osoby neboli svých práv, a to například tím, že podá stížnost. Strážník při výkonu svých práv a povinností není omezen pracovní dobou, takže i když není strážník ve stejnokroji, i tak je vázán povinnostmi upravenými zákonem. Právě tyto povinnosti, které jsou uloženy strážníkovi obecní policie i mimo jeho pracovní dobu jsou znakem toho, že se místní záležitosti veřejného pořádku v obci uskutečňují 24 hodin denně.⁴⁷

Povinnost konat v pracovní době

V případě, že je páčán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt nebo pokud má strážník důvodné podezření z jejich páčání je strážník v mezích zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona povinen provést zákrok nebo úkon. Konkrétní situaci je strážník povinen zhodnotit a použít přiměřený způsob jejího řešení a pak následně využít zákonných nástrojů ke splnění účelu zákona. Tato povinnost činit je omezena působností obecní policie.⁴⁸

Přestupkem se rozumí „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů anebo o trestný čin.“⁴⁹ Trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon stanovuje za trestný a má znaky uvedené v takovém zákoně. Takové protiprávní jednání, jehož znaky stanovuje zákon a za které správní orgán ukládá sankci, se nazývá jiným správním deliktem.⁵⁰

V případě důvodného podezření se rozumí informace, které strážník získá svými smysly při dané skutečnosti, ale také se jedná i o oznámení, které je přijaté od osoby, bez ohledu na to, zda tato osoba byla identifikována či nikoliv. V případě tohoto oznámení

⁴⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 122. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴⁸ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 20. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁴⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 20. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁵⁰ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 20. ISBN 978-80-7380-542-5.

závisí zcela na strážníkovi, jaké řešení podnikne. Pokud uskuteční úkon, zákrok či jiné opatření.⁵¹

Povinnost konat mimo pracovní dobu

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách strážník má i mimo pracovní dobu povinnosti. Jedná se tedy o to, že v mezích zákona o obecní policii je povinen uskutečnit zákrok nebo provést jiné opatření. Mezi taková opatření můžeme zařadit například kontaktovat nejbližší útvar policie, pokud se páchá trestný čin nebo přestupek, a to v případě, že tento trestný čin nebo přestupek ohrožuje životy, zdraví nebo majetek.⁵²

Povinnost prokázat příslušnost k obecní policii

Obecní policie je zřizována za účelem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a to veřejně, tak i transparentně v rámci působnosti obce, která obecní policii zřídila. Z tohoto důvodu se strážník musí prokázat, že je strážníkem příslušné obecní policie, aby nebylo pochyb, že povinnosti a oprávnění vykonává skutečně strážník. To, jakým způsobem strážník prokazuje svoji příslušnost k obecní policii v pracovní době definuje § 9 zákona o obecní policii, které je v souvislosti s § 7 odst. 1 zákona o obecní policii.⁵³ Strážník, který je povinen prokázat svou příslušnost, při konání své pravomoci, tak učiní stejnokrojem s odznakem obecní policie. Strážník se také prokazuje identifikačním číslem a názvem obce. V případě, kdy strážník nevykonává svou pravomoc na území obce, v které je zaměstnán, ale na území jiné obce, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a zákona o obecní policii, musí také prokázat v případě požádání zmocnění dané obce.⁵⁴ Pokud se jedná o působení na území obce, která je „smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3b zákona o obecní policii, prokazuje se strážník písemným potvrzením, vydaným

⁵¹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 122. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁵² VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 21. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁵³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 123. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁵⁴ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 22. ISBN 978-80-7380-542-5.

starostou této obce podle § 3c odst. 2 zákona o obecní policii“⁵⁵ V případě, že se strážník mimopracovní dobu nelegitimuje výše uvedeným způsobem, činí tak průkazem obecní policii podle § 7 odst. 2 zákona o obecní policii. V případě, že situace nedovoluje tomu to prokázání, strážník se prokáže verbálním prohlášením „obecní policie“ či „městská policie“. Jakmile tomu skutečnosti dovolí, tak se strážník prokáže průkazem obecní policie.⁵⁶

Jakým způsobem se nosí identifikační číslo a odznak obecní policie upravuje § 9 odst. 2 zákona o obecní policii „*Odznak obecní policie nosí strážník na pravé straně prsou a identifikační číslo strážníka pod odznakem obecní policie. Nášivka s názvem obce se nosí na záloktí levého rukávu.*“⁵⁷ Jednotné prvky musí obsahovat stejnokroj strážníka a nemůže být zaměnitelný se stejnokrojem, který je vymezený zvláštním právním předpisem. Jedná se například o stejnokroje příslušníků bezpečnostních sborů. V § 14 prováděcí vyhlášky k zákonu o obecní policii jsou uvedené jednotné prvky stejnokroje strážníka obecní policie. ⁵⁸Tyto prvky jsou „*odznak obecní policie, černá, modrá nebo žlutá barva svrchní části stejnokroje strážníka a jejich kombinace; žlutá barva se nepoužije u pokrývky hlavy, černé, modré, žluté nebo bílé označení „OBECNÍ POLICIE“ nebo „MĚTSKÁ POLICIE“, které je výrazně odlišené od barvy podkladu*“⁵⁹ a dále také páska se čtverci bílé a modré barvy, která má rozměry minimálně 5 x 5 mm, uspořádanými pravidelně ve více řadách šachovnicovým způsobem, upraveny jsou velmi volnou formou.⁶⁰

Oznamovací povinnost

Oznamovací povinnost vzniká v případě, že strážník dospěje k závěru, že byl uskutečněn trestný čin, a to na základě vlastní činnosti nebo skrze oznámení. Strážník je povinen podle § 10 odst. 1 zákona o obecní policii ohlásit podezření, že byl spáchán trestný čin, a to neodkladně jakémukoliv útvaru Policie ČR, který má kompetenci projednat tento

⁵⁵ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 22. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁵⁶ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 22. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁵⁷ § 9 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 22. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁵⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 23. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁶⁰ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 23. ISBN 978-80-7380-542-5.

čin.⁶¹ Strážník může konat jen takové opatření, které jsou nezbytně nutné. Jedná se tedy o poskytnutí pomoci zraněným osobám, poté zajištění lékařské pomoci a ochrany majetku, který souvisí se spáchaným trestným činem.⁶² Dále má strážník povinnost zabránit v pokračování páchaní další trestné činnosti k čemuž může využít omezení vlastní svobody osoby, která byla přistižena v případě páchaní trestného činu nebo bezprostředně po něm. Pokud strážník vykoná přestupek, který projednal v blokovém řízení není potřeb tento přestupek oznámit, neboť byl oprávněn k jeho projednání. Pokud strážník podává oznámení musí k tomuto oznámení také doložit důkazy a důvody, které potvrzují spáchaní trestného činu či jiného deliktu. Jedná se zejména o prokázání totožnosti, podání vysvětlení, pořízení zvukových či obrazových nebo jiných záznamů z veřejně přístupných míst nebo záznamy o průběhu úkonu či zákroku.⁶³

Povinnost mlčenlivosti

Podle § 26 zákona o obecní policii „*strážník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při plnění úkolů obecní policie nebo v souvislosti s nimi a které v zájmu zabezpečení úkolů obecní policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního poměru strážníka.*“⁶⁴

3.6.2 Specifické povinnosti strážníka

Povinnost sepsat záznam

Do specifických povinností, které upravuje také zákon o obecní policii, patří povinnost sepsat záznam. Což znamená, že strážník má povinnost sepsat záznam o použití konkrétního oprávnění. Strážník musí sepsat záznam bez zbytečného odkladu, pokud se jedná o podané vysvětlení. Pojednává o tom § 11 odst. 10 zákona o obecní policii. Dále je také strážník

⁶¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 23-24. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁶² VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 127. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁶³ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 24. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁶⁴ § 26 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

povinen vydat potvrzení osobě, které odebral zbraň či osobě, která zbraň vydala, nebo povinnost sepsat záznam v případě otevření bytu.

Povinnost zajištění účasti jiné osoby

Mezi další specifické povinnosti se řadí zajištění účasti jiné osoby v případě použití konkrétního oprávnění. Například pokud strážník zapisuje zápis o podání vysvětlení s osobou, která je mladší než 15 let, musí u zápisu o podání být bezpodmínečně přítomen její zákonný zástupce.

Poučovací povinnost o možnosti odepřít vysvětlení

Poučovací povinností se rozumí, že strážník má povinnost poučit osobu o možnosti, že nemusí podat vysvětlení, a to v případě, že by vysvětlení mohlo způsobit nebezpečí trestního stíhání vůči dané osobě, či jejímu příbuznému v pokolení přímém, jejímu sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželce či druhu nebo i jiným osobám v rodinném poměru nebo obdobném poměru, jejichž újmu by daná osoba pociťovala, jako svou vlastní. Dále také není možné chtít vysvětlení po osobě, která je zavázána mlčenlivostí, pokud se tedy nejedná o případ, kdy je daná mlčenlivost příslušným orgánem zrušena.⁶⁵

Informační povinnost

Tato povinnost se týká informování jiných subjektů. Podle § 16 odst. 3 zákona o obecní policii „*po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.*“⁶⁶ Dále se tato povinnost týká případů, kdy byla při zákroku či úkonu použita služební zbraň nebo byl použit jiný donucovací prostředek. Tato skutečnost se musí neprodleně oznámit osobě, která řídí obecní policii. V případě použití služební zbraně se tato skutečnost bezodkladně ohlašuje nejbližšímu útvaru Policie ČR. To samé platí i v případě, že byla způsobena škoda nebo byla usmrcena osoba při použití služebního psa, zbraně nebo jiných donucovacích prostředků.

⁶⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 129-131. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁶⁶ § 16 odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Povinnost nakládat s věcí

Strážník má povinnost určitým způsobem nakládat s věcmi. Například při odebrání střelné zbraně, která podléhá registraci podle zvláštního zákona je povinen ji neprodleně předat nejbližšímu útvaru Policie ČR. V případě otevření bytu nebo jiného uzavřeného prostoru je strážník povinen tento prostor zabezpečit, pokud tento úkon nemůže vykonat majitel či jiná oprávněná osoba. Dále to stanovuje i § 17 odst. 3 zákona o obecní policii.⁶⁷

3.7 Oprávnění strážníka obecní policie

3.7.1 Oprávnění strážníka ve vztahu k osobám

Oprávnění vyžadovat od každého věcnou a osobní pomoc

V nezbytném rozsahu je strážník oprávněn požadovat pro splnění daného úkolu obecní policii pomoc, a to jak osobní, tak věcnou. Tuto pomoc může požadovat jak od fyzických, tak i od právnických osob.⁶⁸ Osoby, které byly strážníkem požádány o pomoc ji musí bez zbytečného odkladu poskytnout. Osoby tuto pomoc mohou nevykonat jen v případě, že by porušily mlčenlivost, která je uznaná státem či zákonem nebo jinou zákonnou povinností. Dále pomoc nemusí vykonat ani v případě, že by vystavily osobu blízkou vážnému ohrožení. V případě, že osoba odmítne poskytnutí pomoci na žádost strážníka a nejedná se o výše uvedený důvod nebo není důvodem zdravotní stav osoby je toto chování považováno za přestupek. Strážník toto oprávnění může využít v pracovní době, tak i mimopracovní dobu.⁶⁹

Za osobní pomoc můžeme považovat pomoc osoby při dopravní nehodě, kdy se jedná například o ošetření účastníku dopravní nehody, usměrňování provozu. Za věcnou pomoc považujeme například poskytnutí silničního motorového vozidla nebo jiného dopravního prostředku.⁷⁰

⁶⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 131-132. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁶⁸ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 30. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁶⁹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 134. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁷⁰ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 30. ISBN 978-80-7380-542-5.

Oprávnění předvést osobu

Oprávnění předvést osobu je největší zásah veřejné moci do osobních práv osob. Strážník může toto oprávnění využít jen na území obce, která obecní policii zřídila. Strážník osobu předvede Policii ČR. Je to účinný prostředek, jak dosáhnout součinnosti osob, které nechtějí spolupracovat dobrovolně. Strážník musí sepsat úřední záznam bez ohledu na důvod předvedení osoby. V případě předání osoby odpovědné osobě si strážník musí nechat potvrdit převzetí předvedené osoby. Při propuštění předvedené osoby je nezbytné tuto skutečnost zaznamenat.⁷¹

Oprávnění předvést osobu strážníkem na Policii ČR se vztahuje na osobu, která: „

- a) *odmítla vyhovět výzvě strážníka k prokázání totožnosti (§ 12 odst. 2 zákona o obecní policii),*
- b) *nemůže ani po poskytnutí nezbytné součinnosti strážníka svou totožnost prokázat,*
- c) *je osobou hledanou Policií ČR nebo osobou pohřešovanou,*
- d) *přes opětovnou výzvu strážníka pokračuje v jednání narušujícím veřejný pořádek, ohrožujícím život nebo zdraví jiných osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze ji jiným způsobem v takovém jednání zabránit.*⁷²

V případě, že osoba klade odpor je strážník oprávněn použít pouta a také je strážník oprávněn se ujistit, že osoba nemá zbraň. V případě, že by osoba zbraň měla je oprávněn ji odebrat.⁷³

Oprávnění zakázat vstup na určená místa

Toto oprávnění se řadí mezi tzv. pořádková opatření, a to z důvodu, že smyslem použití tohoto oprávnění je zabránit ohrožení zdraví či života osob. Využití tohoto opatření strážníkem je umožněno pouze v rámci plnění úkonů obecní policie.⁷⁴ Strážník toto opatření využije zejména v případech, kdy došlo k spáchání protiprávního jednání na konkrétním

⁷¹ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 134-135. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁷² VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 31. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁷³ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 32. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁷⁴ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 136. ISBN 978-80-7380-463-3.

místě nebo v případě vzniku živelní události, ale také toto opatření využije při společenských událostech. Pokud škoda či újma již vznikla je záměrem zabránit vzniku další škody nebo újmy. Pokud osoba neuposlechne strážníka obecní policii, tak je tato osoba podezřelá ze spáchání přestupku, neboť je každá osoba bez výjimky povinna uposlechnout příkaz strážníka. Strážník může použít donucovací prostředky.⁷⁵

Strážník toto místo označí. Z hlediska použití technického prostředku se jedná o pás s názvem obce a nápisem „zákaz vstupu“. Také je možné použít pás s nápisem obecní nebo městská policie a také s nápisem zákaz vstupu. Strážník k zabránění vstupu a označení tohoto místa může použít i dopravní prostředek obecní policie s rozsvíceným výstražným světlem modré barvy.⁷⁶ Poté, co strážník toto místo označí „*může každému přikázat, aby na nezbytně nutnou dobu nevstupoval na strážníkem určená místa, nebo se na nich zdržoval, nebo po dobu nezbytně nutnou setrval na určeném místě*“⁷⁷

Oprávnění strážníka přepravit osoby do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice

„Strážník je oprávněn zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a proti toxikomanické záchytné stanice podle jiného právního předpisu i mimo území obce, která zřídila obecní policii nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a nebo 3b. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze v rozsahu nezbytném pro zajištění dopravy této osoby a jejího umístění do protialkoholní a proti toxikomanické záchytné stanice.“⁷⁸

⁷⁵ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 34-35. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁷⁶ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 136-137. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁷⁷ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 137. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁷⁸ § 17b odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

3.7.2 Oprávnění strážníka ve vztahu k věcem

Oprávnění odebrat zbraň

V případě, že strážník osobu předvádí, omezuje na osobní svobodě nebo proti ní směřuje zákrok z důvodu jejího agresivního chování. Je strážník oprávněn přesvědčit se, zda tato osoba nemá u sebe zbraň. Pokud tuto skutečnost strážník zjistí má oprávnění tuto zbraň odebrat. Strážník má také oprávnění odebrat zbraň na veřejně přístupném místě v případě, když osoba neuposlechla jeho výzvě a zbraň neodevzdala. Jedná se o osobu, jež disponuje se zbraní a ohrožuje tak veřejný pořádek, život či zdraví osob, bezpečnost majetku anebo vyhrožuje násilím.⁷⁹ Strážník je povinen vystavit úřední záznam o převzetí zbraně a také nechat tento záznam potvrdit osobou, které zbraň odebral. V případě, že osoba toto potvrzení nepodepíše, tak strážník zapíše důvody, kvůli kterým osoba toto potvrzení odmítla podepsat.⁸⁰ V případech, kdy se nejedná o střelnou zbraň, je po uplynutí důvodu nebo pokud tomu nebrání jiné zákonné důvody zbraň navrácena osobě, jež zbraň vydala či ji byla odebrána. Tato osoba se musí přihlásit na úřadovně obecní či městské policie. Pokud se jedná o střelnou zbraň je odevzdána Policii ČR. V případě pomnutí důvodů si ji osoba vyzvedne na útvaru, jež je uveden na potvrzení o převzetí dané zbraně.⁸¹ „Zbraní se rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším“⁸²

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor

Strážník může toto opatření využít v případech, kdy má důvodnou obavu, že je ohrožen život nebo zdraví osoby. Dalším důvodem je hrozba větší škody na majetku. Po otevření bytu nebo jiného uzavřeného prostoru má strážník právo do něj vstoupit. Poté musí v souladu se zákonem o obecní policii uskutečnit úkoly, zákroky nebo jiná opatření, aby mohl odvrátit nebezpečí, které je bezprostřední.⁸³ Strážník nesmí nabýt tímto způsobem

⁷⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 36. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁸⁰ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.188. ISBN 978-80-7552-455-3.

⁸¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 36. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁸² § 14 odst. 7 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

⁸³ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 40. ISBN 978-80-7380-542-5.

procesní důkazy. Strážník se v mnoha rozličných situacích rozhoduje ve velmi malém časovém úseku, zdali toto opatření může uskutečnit, neboť důvod obavy na životě, zdraví nebo majetku záleží na konkrétních podmínkách. Strážník se tak spíše rozhoduje dle souhrnu znalostí či situace.⁸⁴ Jedná se například o situace, kdy strážník zaregistruje volání o pomoc z čehož je jasné, že dochází k ohrožení na zdraví či životě. V případě hrozby na majetku se může jednat například o únik plynu, kdy je z této hrozby již patrné, že ke škodě na majetku určitě dojde. Strážník má informační povinnost a také povinnost otevřít byt či jiný uzavřený prostor v přítomnosti nezúčastněné osoby.⁸⁵

Oprávnění odejmout věc

*„Strážník je oprávněn vyzvat osobu k vydání věci, pokud lze mít za to, že v řízení o přestupku může být uloženo její propadnutí anebo může být zabráná, nebo jde o věc důležitou pro řízení o přestupku.“*⁸⁶ V případě, že osoba neuposlechne výzvy. Má strážník oprávnění věc odejmout. Jedná se tak o marné vyzvání osoby k vydání věcí. Věc nesmí mít nepřiměřenou hodnotu k povaze přestupku. Strážník má povinnost sepsat úřední záznam o odejmutí věci. K další povinnosti se řadí odevzdat vydanou či odňatou věc příslušnému orgánu, který o přestupku rozhodne. Také má strážník povinnost vyhotovit potvrzení osobě jež byla věc odňata či odebrána.⁸⁷

*„Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí“*⁸⁸ Odejmout lze i příslušenství věci, bez hlavní věci. Vydat věc musí každý, kdo má věc u sebe, může to být pachatel přestupku, pachatel trestního činu, osoba, jež věc od pachatele dostala nebo náhodný svědek. Nelze odejmout řidičský průkaz, osvědčení o registraci vozidla anebo občanský průkaz. Toto může pouze konkrétní orgán veřejné moci, který je stanoven zákonem.

Jedna ze sankcí, kterou je možné v řízení o přestupku uložit je propadnutí věci. K propadnutí věci musí být splněna podmínka, že věc náleží pachateli přestupku a byla

⁸⁴ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.192. ISBN 978-80-7552-455-3.

⁸⁵ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 40–41. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁸⁶ § 17 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 43. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁸⁸ § 489 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

použita ke spáchání přestupku nebo byla určena k tomuto účelu nebo byla získána daným přestupkem nebo ji pachatel nabyl za věc získanou přestupkem.

Ochranným opatřením, které plní funkci preventivní se rozumí zabránění věci. Zabrat věc lze jen v případě, že by mohlo být vysloveno její propadnutí, ale zabraňuje tomu fakt, že pachateli přestupku věc nenáleží nebo náleží pachateli, který není souzen za přestupek z důvodu vyžadování bezpečnosti osob nebo majetku či jiný obecný záměr.⁸⁹

Oprávnění přiložit technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla

Zákon o obecní policii nařizuje zabezpečit bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích. V případě, že strážník nalezne vozidlo, které stojí na zákazu stání či zastavení nebo v zákazu vjezdu má oprávnění na toto vozidlo použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.⁹⁰ Toto oprávnění nemůže strážník obecní policie použít v případě, že je přítomen řidič vozidla.⁹¹ Také by strážník měl zvážit, jestli je použití technického prostředku k zabránění vozidla vhodné vzhledem k tomu, že technický prostředek prodlouží dobu stání na nepovoleném místě.⁹²

„Technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla se odstraní bez zbytečného odkladu

a) po projednání přestupku příkazem na místě,

b) prokáže-li osoba, která vozidlo na místě ponechala, strážníkovi svou totožnost podle § 12, nebo

c) po provedení úkonů nezbytných ke zjištění totožnosti provozovatele vozidla, pokud o odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla požádala jiná k tomu oprávněná osoba, která prokáže právní vztah k vozidlu nebo k jeho provozovateli.“⁹³

Provozovatel v případě, že nelze určit osobu, jež nechala vozidlo na místě nebo osoba, která vozidlo na místě nechala, uhradí náklady na přiložení a odstranění technického prostředku.⁹⁴

⁸⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 44. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁹⁰ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 145. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁹¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 49. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁹² VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 145. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁹³ § 17a odst. 3 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 51. ISBN 978-80-7380-542-5.

V případě, že nikdo nebude požadovat odstranění technického prostředku do 30 dní od jeho přiložení, je vlastník komunikace oprávněn po předchozím souhlasu od obecní policie vozidlo odstranit na náklady jeho provozovatele. Provozovatel má možnost se těchto nákladů zprostit jen v případě, že prokáže relevantní důvody, které mu zabránily k požádání o odstranění technického prostředku.

Technický prostředek na zabránění odjezdu vozidla nepodléhá ustanovením upravující použití donucovacích prostředků strážníkem.

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven

Strážník je oprávněn při vykonávání úkolů vstoupit do živnostenských provozoven, a to jen v prodejní či provozní době a pouze do prostor určeným zákazníkům.⁹⁵ Strážník může vstoupit mimo pracovní dobu nebo i do prostor, které nejsou určeny pro zákazníky, ale pouze v případě, že se by se jednalo o splnění podmínek krajní nouze nebo nutné obrany, tedy například vzplanutí požáru ve skladových prostorech.⁹⁶ Živnostenská provozovna je prostor, v kterém je vykonávána živnost podle živnostenského zákona. V zákoně se též, jako provozovna pokládá automat nebo podobné zařízení využíváno k prodeji zboží nebo k poskytování služeb. Spadá sem také mobilní provozovna.⁹⁷

3.7.3 Oprávnění strážníka ve vztahu k informacím

Nakládání s informacemi je do velké míry základní prvkem jakékoliv činnosti policejního charakteru. V případě obecní policie není tak rozšířený, jako je tomu v případě Policie ČR. Toto oprávnění se musí používat jen v souvislosti s výkonem úkolů obecní policie. Je třeba neopominout fakt, že tyto oprávnění mají blízkou souvislost s dalšími oprávněními strážníka. Například oprávnění požadovat prokázání totožnosti je spojeno s oprávněním předvést danou osobu. V případě prokázání totožnosti, může strážník obecní

⁹⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 147-148. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁹⁶ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 52. ISBN 978-80-7380-542-5.

⁹⁷ ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), str.205. ISBN 978-80-7552-455-3.

policie využití příslušné informační systémy veřejné správy k ověření této skutečnosti a nabyté osobní údaje dát Policii ČR. Musí k tomu však existovat zákonný důvod.

Oprávnění požadovat vysvětlení

Od fyzických a právnických osob je strážník oprávněn žádat vysvětlení. Osoba je povinna toto vysvětlení poskytnout.⁹⁸ V případě, že osoba odmítne bez závažného důvodu nebo bez dostačující omluvy, je strážník oprávněn osobu předvést na úřadovnu obecní policie. Podání vysvětlení od fyzické či právnické osoby může být jednou z příčin objasnění skutečností, které jsou důležité k odhalení přestupků, pachatelů nebo jiných správních deliktů. Strážník od osoby, jež má podat vysvětlení, může požadovat, aby se osoba dostavila v konkrétní dobu na určené místo, a to za účelem sepsání zápisu o podání vysvětlení. Může také požadovat, aby osoba předložila doklady, které jsou nezbytné k zajištění skutečností podstatných pro odhalení přestupku nebo jeho pachatele či odhalení správního deliktu. V případě, že se osoba dostaví na sepsání zápisů, musí být tento zápis sepsán bez zbytečného odkladu. V případě nezletilého je povinné, aby byl přítomný zákonný zástupce.

Strážník má povinnost poučit osobu o možnosti odepřít vysvětlení. Osoba může odepřít vysvětlení jen v případě, že by tímto vysvětlením způsobila nebezpečí trestního stíhání anebo nebezpečí postihu za přestupek osobě blízké nebo sobě samé. Další povinností, kterou strážník má je poučení o zániku nároku na náhradu nutných výdajů nebo ušlého zisku. Nárok na náhradu má pouze osoba, která se dostavila z jiných důvodů, než je vlastní zájem nebo pro její proti právní jednání. Nárok zaniká do 7 dnů ode dne, kdy se na výzvu dostavila. Dále je také potřeba osobu poučit o tom, že v případě odmítnutí vysvětlení, bude osoba předvedena na úřadovnu obecní policie.⁹⁹

Oprávnění vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů

Všechny složky veřejné správy používají elektronický informační systém. Vše podléhá zákonu o ochraně osobních údajů, a to z důvodu, že většina informací v těchto systémech je osobního charakteru. Obecní policie má přístup v plném rozsahu do základního

⁹⁸ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 149. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁹⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 52-54. ISBN 978-80-7380-542-5.

registru obyvatel, evidence obyvatel a informačního systému cizinců. V ostatních informačních systémech má obecní policie k dispozici pouze stanovený okruh údajů, které může vyžadovat, protože tyto informační systémy neřídí zákon nebo zákon o obecní policii v plném rozsahu.¹⁰⁰ Strážník může vyžadovat pouze údaje, které jsou nezbytně nutné k splnění úkolů obecní policie. Mezi povinnosti, které se pojí s tímto zákonem patří povinnost dodržovat zákon o ochraně osobních údajů.

Strážník má oprávnění požadovat poskytnutí údajů z informačních systémů od Policie ČR.¹⁰¹ Jedná se o údaje o „hledaných nebo pohřešovaných osobách či věcech, údaje o osobách, jež byly předvedeni na policii ČR a to podle § 13 odst. 1–3 zákona o obecní policii. Strážník také může vyžadovat údaje o ukradených motorových vozidel a také údaje odcizených registračních značek“¹⁰² Dalším orgánem, od kterého má oprávnění požadovat údaje jsou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Zde se jedná například o řidiče, který spadá do podezřelých osob z páchání přestupku na území dané obce, o nezletilé osobě, které se dostává sociálně-právní ochrany děti podle zvláštního zákona.¹⁰³

„c) obecních úřadů o

1. psoch přihlášených podle zvláštního právního předpisu u správce místního poplatku ze psa, o jejich držitelích a o uhrazení místních poplatků ze psa v rozsahu nezbytném k provádění kontroly dodržování obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku ze psů,
2. povoleních ke zvláštnímu užívání pozemních komunikací na území obce,
3. povoleních ke zvláštnímu užívání veřejného prostranství v obci v rozsahu nezbytném k provádění kontroly dodržování obecně závazné vyhlášky obce o místním poplatku za užívání veřejného prostranství,¹⁰⁴

¹⁰⁰ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 154. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁰¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 58. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹⁰² VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 56. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹⁰³ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 56–57. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹⁰⁴ § 11a odst. 1 písm. c) zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii - znění od 1. 2. 2022.

Oprávnění požadovat prokázání totožnosti

Jedná se o úkon faktický neboli úkon, při kterém strážník zjišťuje osobní údaje, ale nikterak je nezpracovává dále. Jedná se o klasické oprávnění policejního druhu, kterým disponuje obecní policie a umožňuje jí vykonávat zákonem vymezené úkoly. Jedná se o základní oprávnění spolu s oprávněním požadovat vysvětlení. V rámci konkrétních úkonů, jako například projednání přestupku v blokovém řízení se zjištěné osobní údaje zpracovávají. Toto oprávnění nemá široké vymezení údajů, které strážník při uplatňování tohoto oprávnění může získat. Jedná se pouze o jméno a příjmení, datum narození, rodné číslo a bydliště osoby.¹⁰⁵ Strážník si může dále ověřit správnost a pravdivost údajů. Strážník je povinen poučit osobu o tom, že v případě, že osoba svoji totožnost neprokáže ani neposkytne dostatečnou součinnost je strážník oprávněn ji předvést na Policii ČR. Pokud osoba nemá dostatečné prostředky k prokázání totožnosti, ale její doklady nejsou daleko od místa kontroly, může strážník poskytnout v nezbytném rozsahu součinnost tím, že osobu doprovodí do místa, kde se její doklady nachází, aby pak mohla svoji totožnost náležitě dokázat.¹⁰⁶

„Strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost,

- a) jde-li o osobu, vůči které provádí úkon k plnění úkolů obecní policie,*
- b) jde-li o osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku,*
- c) jde-li o osobu, od níž bude třeba požadovat vysvětlení (§ 11),*
- d) jde-li o osobu, která odpovídá popisu osoby hledané policií nebo osoby pohřešované,*
- e) na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem,*
- f) jde-li o osobu, která žádá o prokázání totožnosti podle písmena e),*
- g) jde-li o osobu, která oznamuje podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku.“¹⁰⁷*

¹⁰⁵ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 165-166. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁰⁶ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 64. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹⁰⁷ § 12 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Oprávnění zpracovávat osobní údaje

Zákon o ochraně osobních údajů upravuje povinnosti, jak zacházet s osobními údaji. Zpracováním osobních údajů se rozumí jakákoliv operace nebo několik operací, které obecní policie vykonává buď automatizovaně nebo některými jinými prostředky.¹⁰⁸ Jedná se hlavně o shromažďování, ukládání, zpřístupňování a šíření údajů. Obecní policie má oprávnění zpracovávat pouze osobní údaje, které jsou nezbytné k plnění úkolů. Dále má pravomoc tyto údaje poskytnout orgánům veřejné moci a orgánům obce, a to pouze v případě, že je to nezbytné k plnění jejich úkolů. Strážník ke zpracování osobních údajů nemusí potřebovat souhlas osoby, jíž se zpracované osobní údaje týkají. Osobními údaji se má na mysli jakákoliv informace, která se týká určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt je určený nebo určitelný, pokud je přímo či nepřímo identifikovatelný, a to buď na základě čísla, kódu nebo nějakých prvků, které jsou specifické pro jeho identitu. Identita může být psychická, fyziologická, ekonomická, kulturní nebo sociální či fyzická.¹⁰⁹

Oprávnění pořizovat audiovizuální záznamy

Strážník na základě tohoto oprávnění může opatřovat „*zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných nebo též zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu zákroku nebo úkonu.*“¹¹⁰ Strážník toto oprávnění může využít jen v případě, že plní úkoly, které upravuje zákon o obecní policii nebo jiný zákon. Na záznamy se pojí v plné míře zákon o ochraně osobních údajů, a to z důvodu, že záznamy obsahují údaje, které jsou osobní. Svolení osob není třeba, protože se jedná o úřední licenci, která se řídí § 88 odst. 2 občanského zákoníku.¹¹¹

¹⁰⁸ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 160. ISBN 978-80-7380-463-3.

¹⁰⁹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 65-66. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹¹⁰ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 66. ISBN 978-80-7380-542-5.

¹¹¹ VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, str. 66. ISBN 978-80-7380-542-5.

3.8 Donucovací prostředky

Strážník je oprávněn použít donucovací prostředky v případě ochrany bezpečnosti osoby své vlastní anebo i v případě ochrany jiných osob, majetku nebo k zamezení výtržnosti, rvačce či jinému jednání, jejímž je narušován veřejný pořádek. Donucovacími prostředky se rozumí: „a) *hmaty, chvaty, údery a kopy,*

b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,

c) obušek a jiný úderný prostředek,

d) pouta,

e) úder služební zbraní,

f) hrozba namířenou služební zbraní,

g) varovný výstřel ze služební zbraně,

h) technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla.”¹¹²

Strážník má povinnost osobu, jež se dopustila protiprávního jednání vyzvat, než použije donucovací prostředek a to slovy “jménem zákona” s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. Strážník tuto povinnost nemusí vykonat pouze v případě, že je ohrožen život nebo zdraví, buď jiné osoby anebo strážníkovi osoby. Výzva musí být specifická, aby si daná osoba byla vědoma, že se výzva týká právě jí a co má vykonat a v případě, že osoba neuposlechne rozkazu strážníka obecní policie, aby byla osoba seznámena s tím, co bude následovat. Rozhodnutí, jaký donucovací prostředek strážník použije je zcela na něm. Strážník tak rozhoduje dle dané situace. Strážník nesmí vybrat prostředek, který by byl nepřiměřený podmínkám. V případě, že osoba bude zraněna je strážník povinen poskytnout první pomoc v momentě, kdy to situace dovolí.¹¹³

¹¹² § 18 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, str. 169. ISBN 978-80-7380-463-3.

3.9 Přestupky

V úvodu do této kapitoly je nejdříve potřeba definovat, co se rozumí jako přestupek. Také jsou zde vysvětleny vybrané přestupky, které jsou vybrané a kategorizované podle statistických výkazů Ministerstva vnitra České republiky. Tyto přestupky jsou pak dále zkoumány v praktické části práce.

Přestupkem se rozumí společensky škodlivý čin, který je protiprávní. Tento čin musí být přímo v zákoně označen, jako protiprávní a dále musí vykazovat znaky, které jsou zákonem stanovené a také se nesmí jednat o trestný čin.¹¹⁴

Pachatelem neboli osobou, která přestupek spáchá může být, jak fyzická, tak právnická osoba. Fyzická osoba může být pachatelem jen v případě, že tato osoba svým jednáním naplnila znaky přestupku anebo pokusu o něj.¹¹⁵ Fyzická osoba, která nedovršila patnáctého roku svého věku není odpovědná, za přestupek. Osoba musí být také přičetná a přestupek musí svým chováním zavinit.¹¹⁶

Přestupek proti pořádku v územní samosprávě

Jedná se o přestupek, při kterém pachatel svých chování poruší povinnost vymezenou v nařízení obce. Tyto přestupky jsou uvedeny v zákoně č. 251/2016 Sb. v § 4 odst.2 zákon č. 251/2016 Sb.

„Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v obecně závazné vyhlášce obce nebo kraje.“¹¹⁷

Za přestupky, které jsou uvedeny v odstavci jedna a dva je možné uložit pokutu jejíž výše může být, až do 100 000 Kč. V případě, že se jedná o fyzickou osobu, která se těchto přestupků dopustí lze ji uložit omezující opatření.¹¹⁸

Přestupek proti veřejnému pořádku

Tento přestupek je vymezen v § 5 zákon č. 251/2016 Sb. Jedná se o například, když fyzická nebo právnická osoba neuposlechne výzvy úřední osoby, v okamžiku, kdy osoba

¹¹⁴ § 5 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁵ § 13 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁶ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁷ § 4 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁸ § 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

vykonává její pravomoci. Když osoba poruší noční klid nebo ničí prostranství, značení nebo veřejné prostranství znečišťuje. Za tento přestupek lze uložit pokutu od 5 000 Kč výše.¹¹⁹

Přestupek proti občanskému soužití

Jedná se o přestupky, kdy osoba ublíží na zdraví jiné osobě nebo i v případě, že ublíží na cti a to jednáním, které zesměšní nebo hrubě urazí jiným způsobem. Například fyzická nebo právnická osoba¹²⁰ „naruší občanské soužití tak, že jiného nepravdivě obviní z přestupku, se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.“¹²¹

Přestupek proti majetku

Jak už z názvu vyplývá jedná se o přestupky, kdy fyzická nebo právnická osoba způsobí škodu na cizím majetku. Jedná se o podvody, krádeže, zpronevěry nebo zničení či poškození majetku. O přestupek se jedná v případě, že škoda je způsobená úmyslně.¹²²

Přestupek fyzických osob podle zákona o silničním provozu

Jedná se o porušení zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Nespadá sem však překročení nejvyšší povolené nebo dovolené rychlosti.

Přestupek spáchaný překročením nevyšší dovolené nebo povolené rychlosti

Jak již z názvu vyplývá jedná se o překročení nejvyšší povolené nebo dovolené rychlosti.¹²³

Přestupek proti zákonu o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Spadají sem přestupky proti zákonu č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. „Tento zákon upravuje opatření k ochraně před

¹¹⁹ § 5 zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁰ § 7 zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹²¹ § 7 odst. 2 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹²² § 8 zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

¹²³ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona. ¹²⁴

Přestupky podle zákona o silniční dopravě

Porušení zákona o silniční dopravě zákon č. 111/1994 Sb.¹²⁵

Ostatní přestupky

Jedná se o zbytkovou kategorii přestupků, které nejsou zahrnuty výše.

¹²⁴ § 1 zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁵ Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů

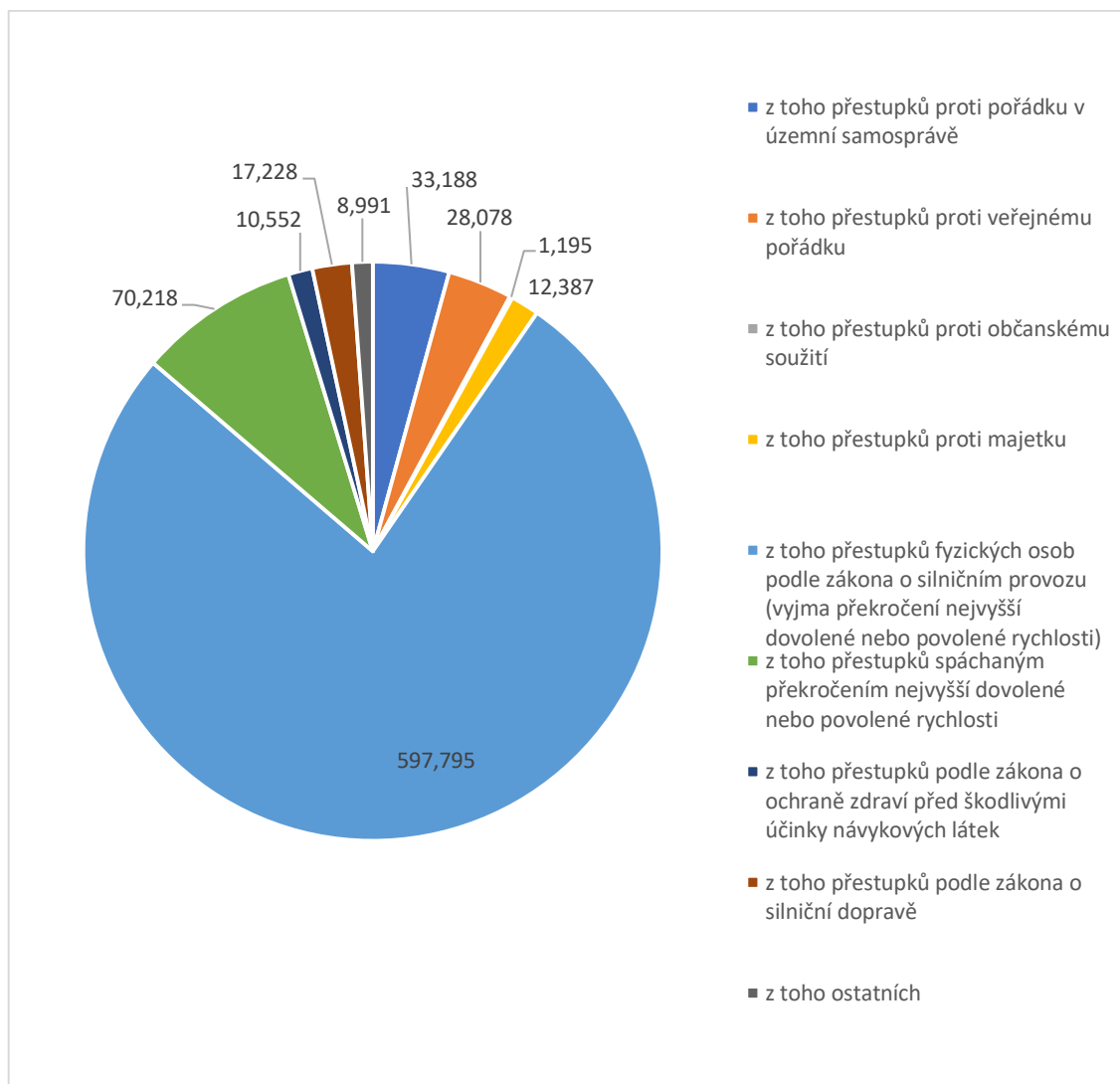
4 Praktická část

Praktická část se zabývá vyhodnocením přestupků za roky 2019, 2020 a 2021, které byly vysvětleny v poslední kapitole teoretické části. V grafickém provedení jsou zde znázorněny přestupky, které byly spáchány v roce 2019, 2020 a 2021. Je zde graficky znázorněn vývoj nejčastěji řešených přestupků v průběhu vybraných let a také vývoj přestupků proti majetku a občanskému soužití.

Poslední část se zabývá finanční stránkou. Je zde znázorněn vývoj výnosů z pokut a také náklady na provoz obecní policie v průběhu vybraných let. Nejdříve je vytvořen grafický přehled pro celou Českou republiku a dále je zkoumáno, jakou část z celorepublikového vývoje tvoří Praha. Data k vyhodnocení praktické části byly čerpány z oficiální statistiky Ministerstva vnitra České republiky.

4.1 Přestupky za rok 2019

Graf 1 přestupků za rok 2019



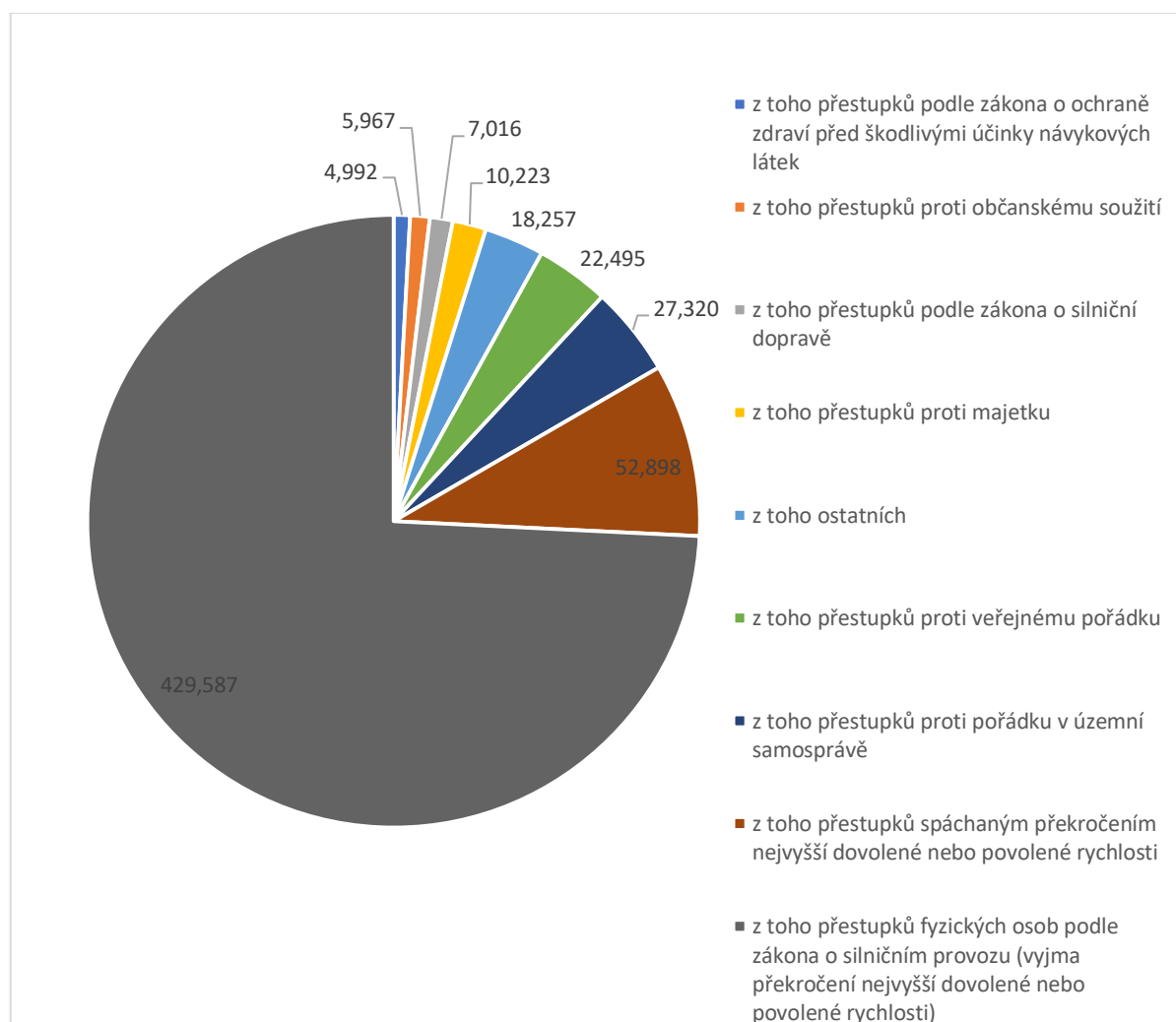
Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

Z grafu č.1 vyplývá, že přestupky, které byly nejčastěji spáchány jsou přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu, které činí 77 % ze všech přestupků spáchaných v roce 2019. V tomto nejsou zahrnuty přestupky za překročení nejvyšší povolené nebo dovolené rychlosti. Dalšími nejčastěji řešenými přestupky jsou právě přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti, které činí 9 %. Třetí jsou přestupky spáchané proti pořádku v územní samosprávě, které tvoří 4 %, tedy činí celkem 33 188 spáchaných přestupků. Přestupky proti veřejnému pořádku byly čtvrté nejčastější a jednalo se o 28 078 přestupků. 2 % tvoří přestupky podle zákona o silniční dopravě, což

činilo 17 228 přestupků. Stejná 2 % přestupků jsou přestupky proti majetku, kterých bylo 12 387. Dalšími přestupky proti zákonu o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek činí 1 % celkovým počtem 10 552 přestupků. 8 991 různých druhů přestupků bylo zařazeno do kategorie ostatní. Nejméně bylo řešeno přestupků proti občanskému soužití, kterých bylo spácháno 1 195.

4.2 Přestupky za rok 2020

Graf 2 Přestupky za rok 2020



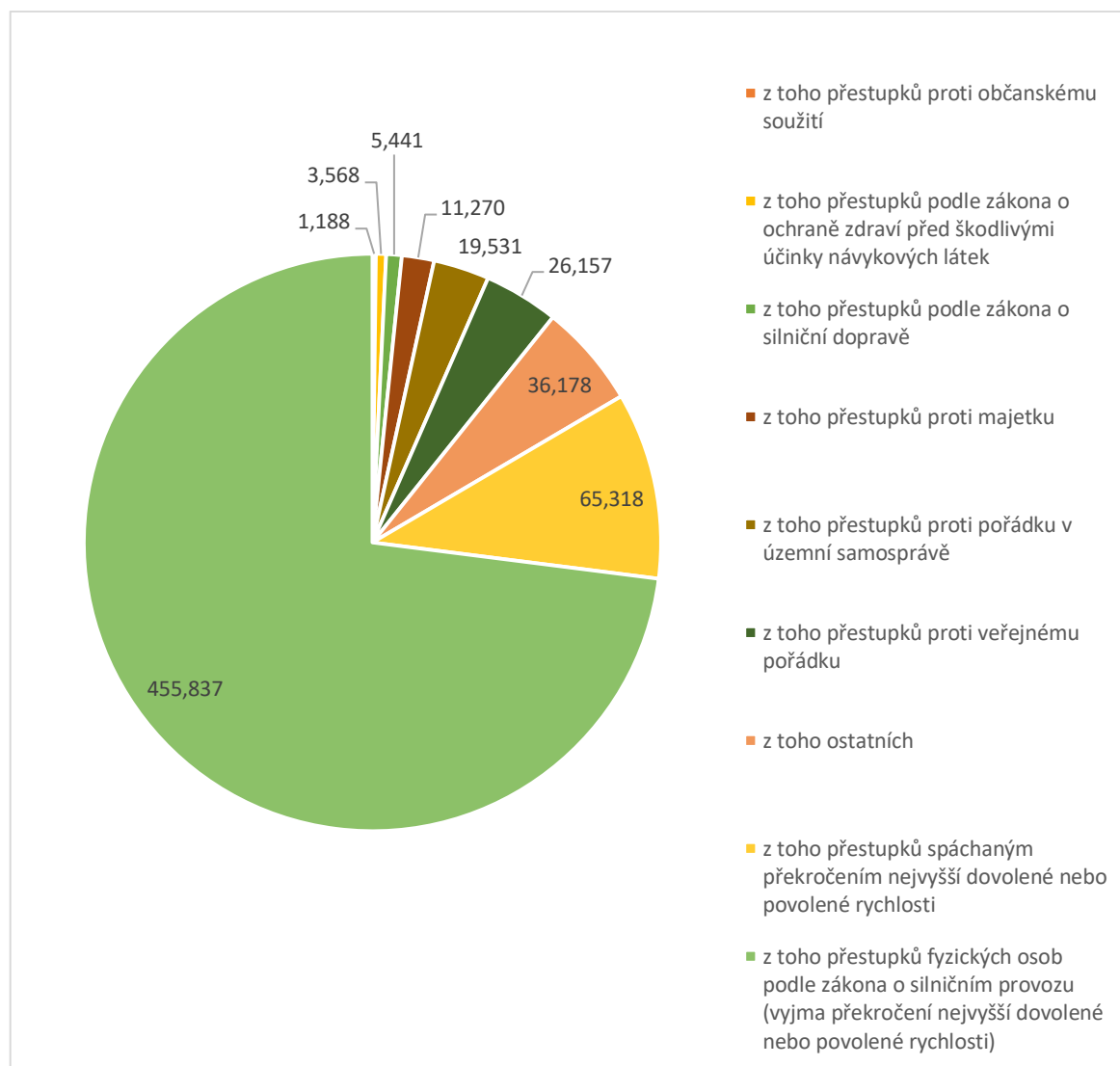
Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

Graf č. 2 zobrazuje nejčastější přestupky v roce 2020. Nejčastěji spáchaný přestupek v tomto roce byl přestupek fyzických osob podle zákona o silničním provozu. Tyto přestupky činí 74 % a jedná se tedy o 4 % pokles oproti předešlému roku. 52 898 přestupků tvořilo

překročení nejvyšší dovolené anebo povolené rychlosti. Šlo tak o druhý nejčastější přestupek v roce 2020 a činí 9 %. Přestupků proti pořádku v územní samosprávě bylo spácháno 27 320 a tvoří 5 % spáchaných přestupků. 4 % tvoří přestupky proti veřejnému pořádku, kterých v daném roce bylo 22 495. Ostatních přestupků bylo spácháno 18 257, což činí 3 %. Přestupků proti majetku bylo 10 223 a jednalo se o 2 %. 7 016 přestupků bylo z přestupků podle zákona o silniční dopravě. Jedním procentem jsou zastoupeny přestupky v počtu 7 016 podle zákona o silniční dopravě a také přestupky proti občanskému soužití, kterých bylo spácháno 5 967. Oproti roku 2019 je v tomto roce enormní nárůst přestupků proti občanskému soužití a to o 4 772 přestupků. Naopak byl zaznamenán pokles přestupků proti zákonu o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek a to o 5 560 případů, jelikož v roce 2020 jich bylo spácháno pouze 4 992.

4.2.1 Přestupky za rok 2021

Graf 3 Přestupky za rok 2021



Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

Graf číslo 3 zobrazuje přestupky za rok 2021. Nejčastějším přestupkem byl opět přestupek fyzických osob podle zákona o silničním provozu. V tomto roce činily tyto přestupky 73 %. Jednalo se o 455 837 spáchaných přestupků. Překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti tvořilo 10 % a jednalo se tak o druhý nejčastěji uskutečněný přestupek za rok 2021. Přestupků bylo 65 318. Třetím nejčastější přestupkem byly ostatní přestupky, těch se událo 36 178 a to je 6 %. Přestupků proti veřejnému pořádku bylo 26 157 jedná se tak o 4 %. 3 % tvořily přestupky proti pořádku v územní samosprávě v počtu 19 531. Přestupků proti majetku bylo spácháno 11 270, tyto přestupky činí 2 % přestupků v roce 2021.

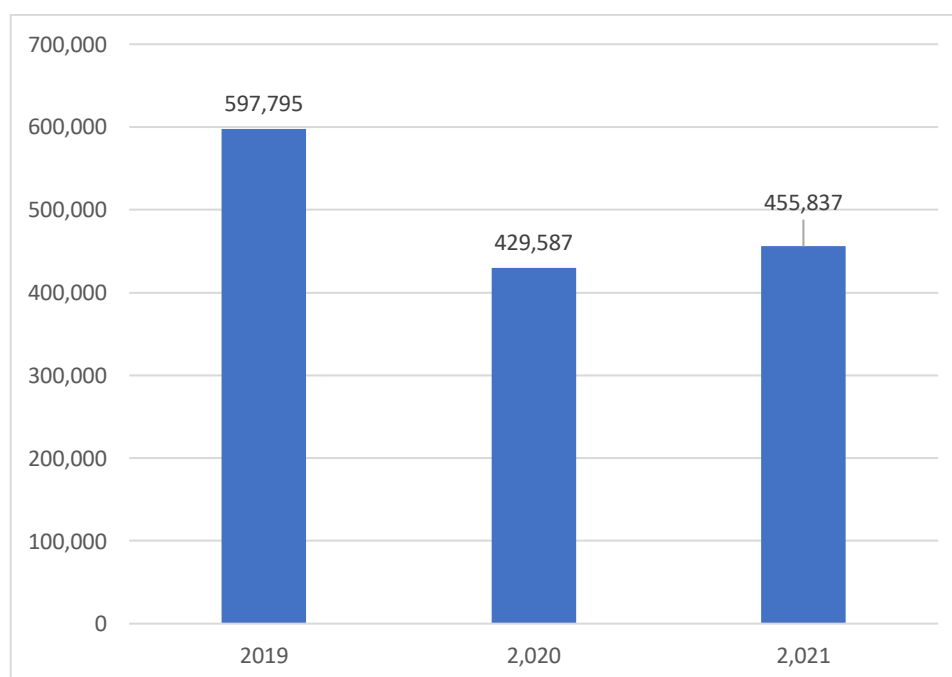
Jedno procento tvoří přestupky proti zákonu o silniční dopravě v počtu 5 441 a také přestupky podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek v počtu 3 568. Nejméně časté přestupky byly proti občanskému soužití a těchto přestupků bylo v tomto roce 1 188.

4.3 Vývoj nejčastějších přestupků od 2019 do 2021

4.3.1 Přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu (vyjma překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti)

Mezi nejčastější přestupky ve vybraných letech patří přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu vyjma překročení dovolené nebo povolené rychlosti. V grafu č. 4 je zaznamenán jejich vývoj. V roce 2019 se jednalo o 597 795 přestupků. Rok 2020 je mezi vybranými roky nejpříznivější. Uskutečnilo se 429 587 přestupků. Což bylo o 168 208 přestupků méně než předchozí rok. Od roku 2019 do 2020 byl vývoj klesající. V roce 2021 je pozorovatelný nárůst. Přestupků bylo spácháno celkem 455 837, což je o 26 250 přestupků více, než v roce 2020. Vývoj od roku 2020 do roku 2021 má stoupající tendenci, ale i tak v roce 2021 bylo uskutečněno méně přestupků, než v roce 2019.

Graf 4 Přestupky fyzických osob podle zákona o silničním provozu (vyjma překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti)

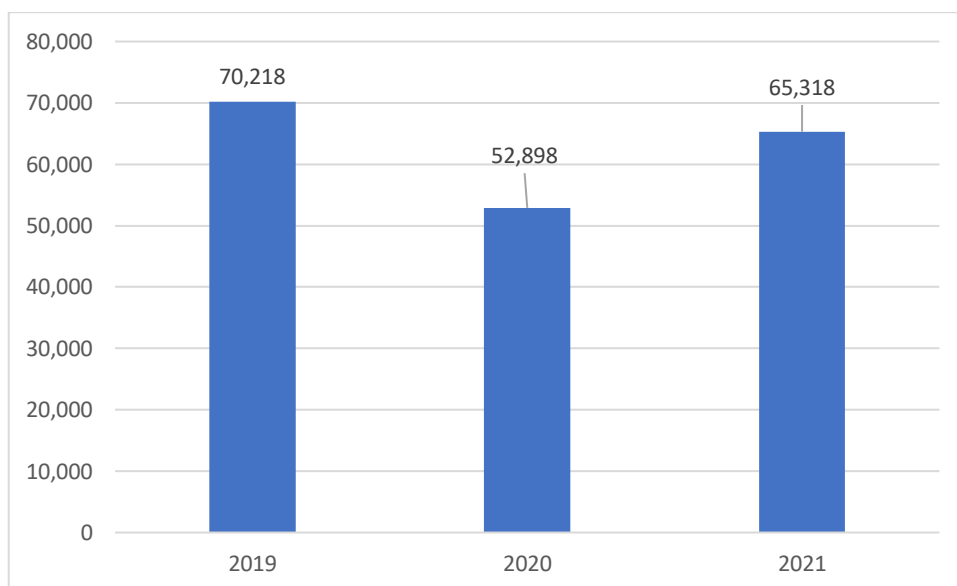


Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

4.3.2 Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti

Přestupky spáchané překročením nejvyšší povolené nebo dovolené rychlosti byly druhé nejčastější ve vybraných letech. Nejvíce přestupků proti překročení nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti se uskutečnilo v roce 2019. Bylo jich spácháno 70 218. Rok 2020 patří mezi roky s nejnižším počtem spáchaných přestupků za vymezené období. Přestupků bylo spácháno 52 898. Zde byla tedy byla zaznamenána klesající tendence. V roce 2021 došlo opět k nárůstu přestupků a to o 12 420. Jednalo se o výrazný nárůst oproti roku 2020. V roce 2021 se uskutečnilo 65 318 přestupků je to stále o 4 900 méně, než v roce 2019.

Graf 5 Přestupky spáchané překročením nejvyšší dovolené nebo povolené rychlosti



Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

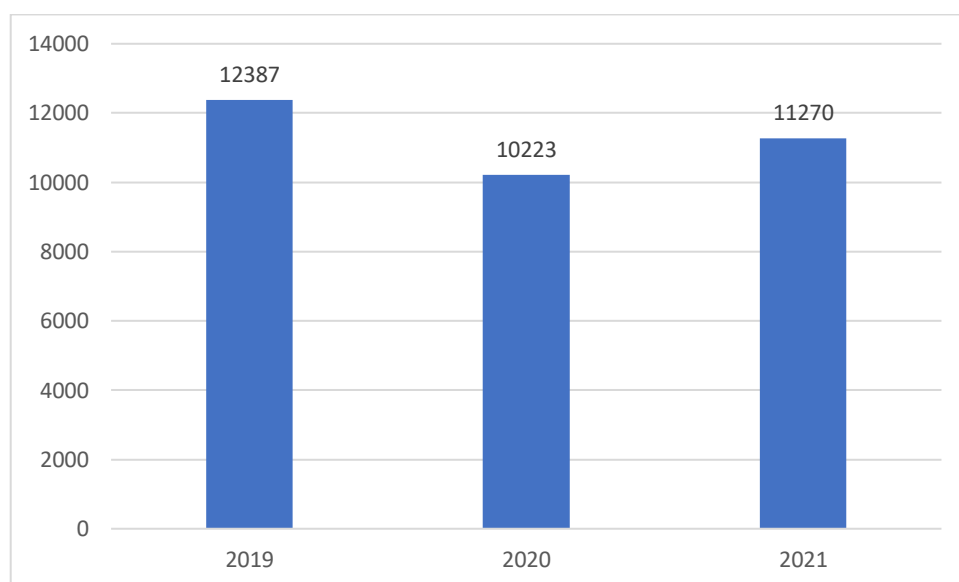
4.3.3 Územní správa a ostatní přestupky

K třetím nejčastějším přestupkům nebylo možné vytvořit grafické zpracování z důvodu rozdílné povahy přestupků. V letech 2019 a 2020 se jednalo o přestupky proti pořádku v územní samosprávě. V roce 2019 jich bylo pokutováno 33 188. V roce 2020 byl zaznamenán výrazný nárůst, jednalo se již o 52 898 přestupků proti pořádku v územní správě. V roce 2021 však mezi třetí nejčastější přestupek tvořily přestupky, které spadaly do kategorie ostatní.

4.3.4 Přestupky proti majetku

V roce 2020 byl novelizován trestní zákoník. Jednalo se o navýšení limitu pro trestní stíhání z částky 5 000 Kč na 10 000 Kč.¹²⁶ Z toho důvodu by se dalo očekávat prudké navýšení přestupků v roce 2021. Přestupky proti majetku v roce 2021 měli opravdu stoupající tendenci. Jednalo se o 11 270 přestupků. Tato změna však nebyla tak výrazná, jak by se dalo předpokládat. Ve skutečnosti bylo navýšení pouze o 1 047 přestupků oproti roku 2020. V případě porovnání s rokem 2019 je počet přestupků stále klesající. V roce 2019 bylo uskutečněno 12 387 přestupků proti majetku. Rok 2020 bylo vykonáno nejméně v daných letech a to 10 223.

Graf 6 Přestupky proti majetku



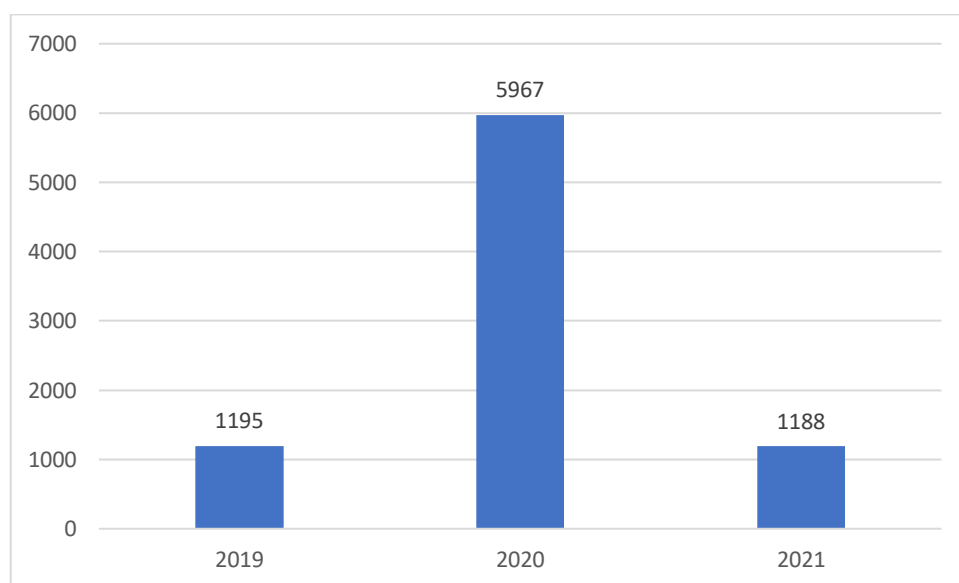
Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

¹²⁶ Novela provedena zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1.10.2020

4.3.5 Přestupky proti občanskému soužití

Graf přestupky proti občanskému soužití má nejzajímavější grafické znázornění. Mezi roky 2019 a 2020 je tendence výrazně stoupající. Od roku 2020 do roku 2021 je změna klesající. Zatím co mezi roky 2019 a 2021 je minimální rozdíl. V roce 2021 je to dokonce méně spáchaných přestupků než v roce 2019. Jedná se o hodnoty 1195 pro rok 2019 a 1188 pro rok 2021. Nejvýraznější je tedy rok 2020. Přestupky vzrostly pětkrát více než v předešlém roce. Bylo jich spácháno 5967. Z důvodu, že nárůst je takto markantní pouze v roce 2020, přisuzovala bych tento nárůst covidové situaci.

Graf 7 přestupky proti občanskému soužití



Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

4.4 Finanční stránka

4.4.1 Výnosy z pokut uložené příkazem strážníka na místě

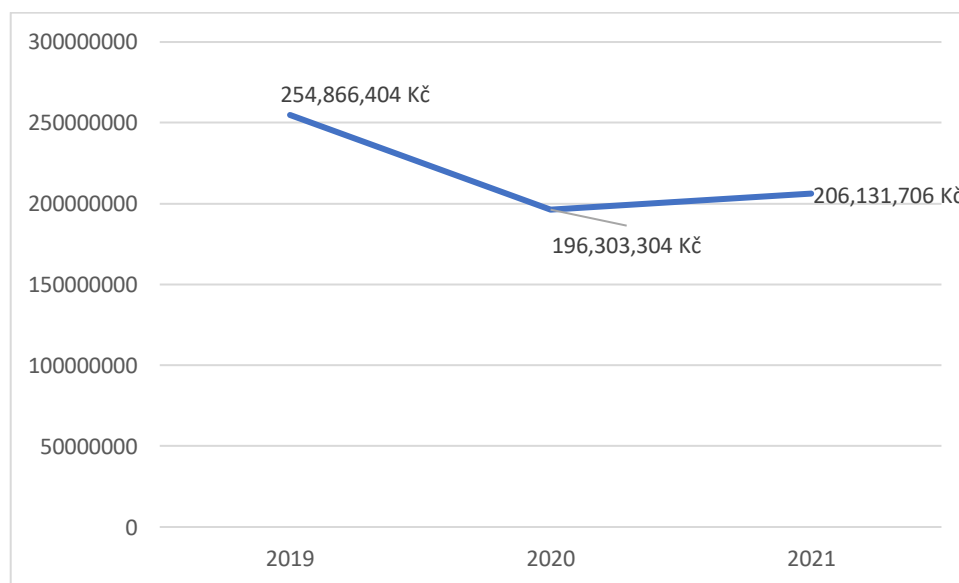
4.4.1.1 Celkové vývoj za celou republiku

Na grafu č. 8, který nám znázorňuje výnosy z pokut, které byly uloženy příkazem na místě je patrné, že od roku 2019 do roku 2020 byla tendence klesající. Od roku 2020 si můžeme všimnout, že výnosy z pokut začínají opět stoupat.

V roce 2019 zisk z pokut, které byly uloženy na místě příkazem strážníka obecní policie činil 254 866 404 korun českých. V roce 2020 byl zisk z pokut výrazně nižší než v předešlém roce. Jednalo se o 196 303 304 Kč, což je o 58 563 100 Kč méně než předešlý rok. Vzhledem k tomu, že nejčastější spáchaný přestupek je proti silničnímu zákonu, tak bych tento propad přisuzovala covidovým opatřením a restrikcím, kdy platil po nějakou dobu omezený pohyb osob.¹²⁷

V roce 2021 se finanční částka opět začala zvedat. Jednalo se o částku 206 131 706 Kč. Což je přibližný nárůst 5 % oproti roku 2020. Jak již bylo zmíněno, vzhledem k tomu, že rok 2021 již nebyl tolik ovlivňován covidovými opatřeními a restrikcemi, tak se výnosy z pokut začaly zvedat.

Graf 8 Celková výše pokut uložených strážníky příkazem na místě za roky 2019–2021



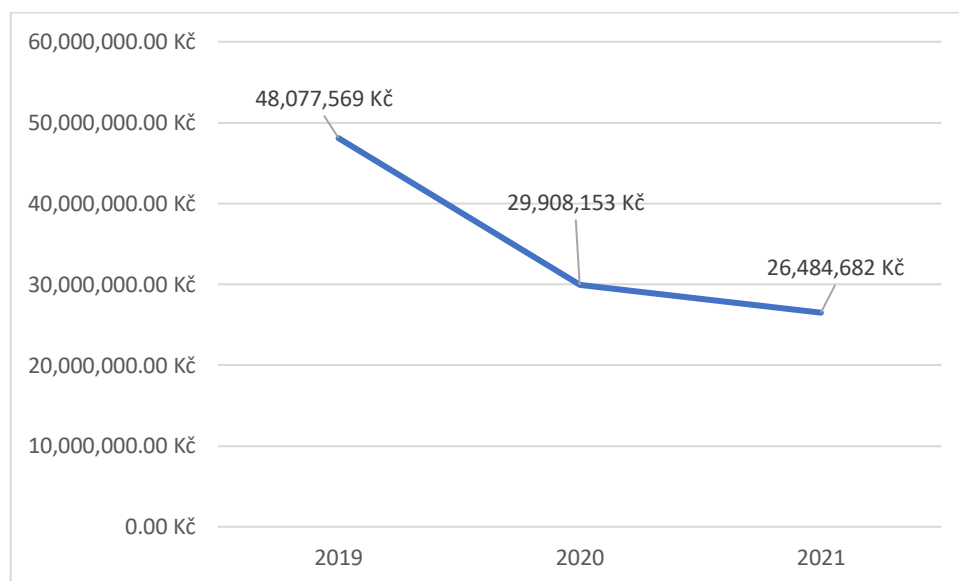
Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

¹²⁷ Rozhodnutí vlády o zákazu volného pohybu osob | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/rozhodnuti-vlady-o-zakazu-volneho-pohybu-osob-180358/>

4.4.1.2 Praha

Na grafu č. 8 byly znázorněny výnosy za celou republiku. V grafu č. 9 jsou znázorněny pouze výnosy z pokut na území města Prahy. Od roku 2019 do roku 2020 je tendence klesající a tudíž totožná, jako v celorepublikovém srovnání. Změna pak nastává od roku 2020 do roku 2021, kde má křivka zcela opačný vývoj než v celorepublikovém srovnání, kdy výnosy z pokut v rámci Prahy mají klesající tendenci. V roce 2019 zisky z pokut činily 48 077 596 Kč, což činí 19 % z celorepublikových výnosů za celý rok. V roce 2020 Praha tvořila 15 % a to částkou 29 908 153 Kč. Výnosy za rok 2021 činily 206 131 706 Kč a což bylo 13 % z celkových celorepublikových výnosů za tento rok.

Graf 9 Výnosy z pokut – Praha



Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

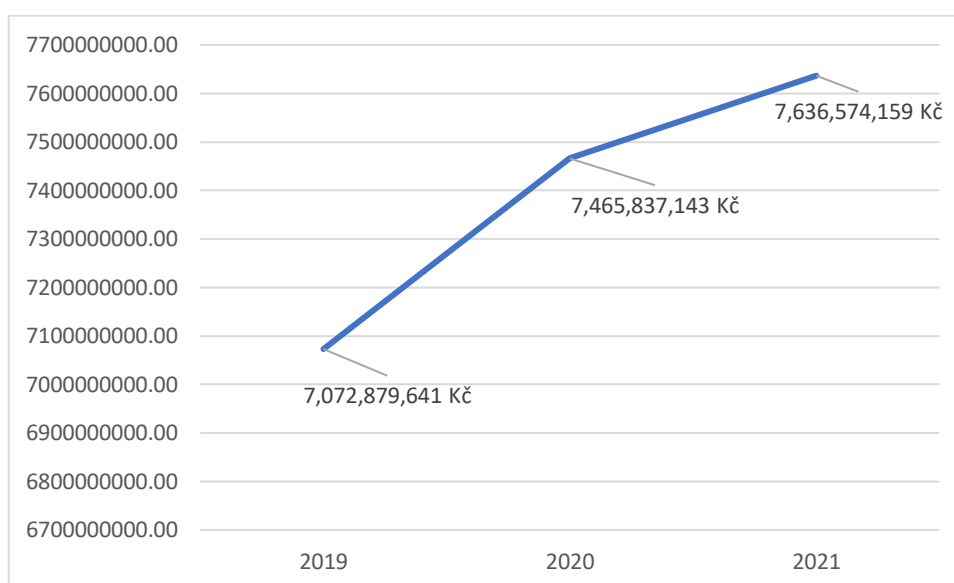
4.4.2 Finanční náklady na činnost obecní policie

4.4.2.1 Celkové náklady

V této kapitole se zaměříme na finanční náklady na činnost obecní policie. Nejdříve za celou Českou republiku a poté kolik procent tvoří výnosy pouze za Prahu. Nejdříve se zaměříme na celorepublikový vývoj.

V grafu č. 10 je patrné, že náklady mají tendenci vzrůstající. V roce 2019 náklady na činnost obecní policie činily 7 072 879 641 Kč. V roce 2020 náklady vzrostly, a to na částku 7 465 837 143 Kč. V roce 2021 tomu nebylo jinak. Náklady se opět zvýšily, a to až na částku 7 636 574 159 Kč, což je o 563 694 518 Kč více, než v roce 2019. Nárůst byl tedy poměrně vysoký.

Graf 10 Finanční náklady na činnost obecní policie za kalendářní roky 2019–2021

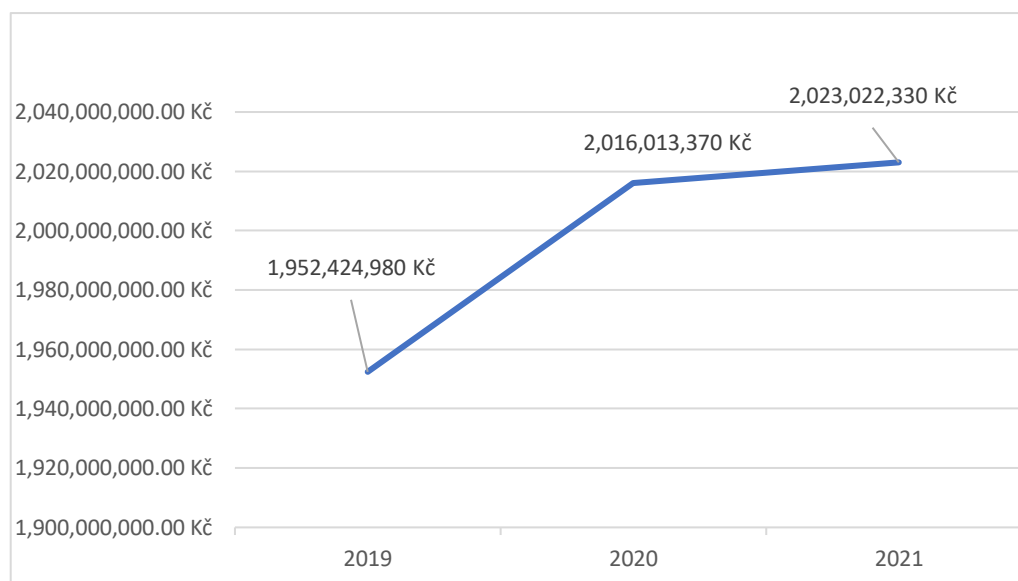


Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

4.4.2.2 Praha

V rámci Prahy se také jednalo o vzrůstající tendenci ve všech letech. Tento nárůst však od roku 2020 do roku 2021 nebyl tak výrazný, jako u celorepublikového srovnání. V roce 2019 náklady na činnost městské policie Praha byly ve výši 1 952 424 980 Kč, což činí 27,8 % celorepublikových nákladů. Velký nárůst nastal v roce 2020, kdy náklady činily 2 016 013 370 Kč. Jednalo se tak o 27 % z celorepublikových nákladů. Rozdíl mezi rokem 2020 a 2021 není až tak výrazný jako mezi roky 2019 a 2020, ale přesto se jednalo o zvýšení částky o 7 008 960 Kč. Částka tak vystoupala až na 2 023 022 330 Kč, což činilo 26,5 %.

Graf 11 Finanční náklady na činnost – Praha



Zdroj: Ministerstvo vnitra České republiky, vlastní zpracování

5 Závěr

Cílem práce bylo vymezit postavení a oprávnění strážníka obecní policie a zhodnotit přestupky z let 2019, 2020 a 2021.

Na začátku této práce byla představena obecní policie, která je veřejným orgánem, jež dohlíží na pořádek v obci a je zřizována obecními zastupitelstvy. Obec není povinna zřídit obecní policii. Obecní policie je tvořena zaměstnanci jednotlivých sektorů, mezi které patří i strážník obecní policie. Stane se jím pouze osoba, která splnila základní a zvláštní předpoklady k přijetí. Strážník disponuje základními povinnostmi a také specifickými povinnostmi. Strážník obecní policie má také určitá oprávnění. Tato oprávnění se dělí na oprávnění ve vztahu k osobám, věcem a také ve vztahu k informacím. Strážník obecní policie je také oprávněn používat donucovací prostředky. Dále je teoretická část zaměřena na přestupky, které se definují jako společenský čin, který je protiprávní. V přestupcích figuruje pachatel, kterým může být fyzická osoba, ale i právnická osoba. V práci byly popsány konkrétní přestupky, s kterými jsem dále pracovala v praktické části.

V praktické části bylo zjištěno, že nejčastěji řešené přestupky za roky 2019, 2020 a 2021 byly přestupky v dopravě. V prvních příčkách se také pohybovaly přestupky proti pořádku v územní samosprávě nebo také přestupky proti veřejnému pořádku. Při porovnání vybraných přestupků bylo zjištěno, že nejvíce spáchaných přestupků bylo uskutečněno v roce 2019. Jedinou výjimku tvořily přestupky proti občanskému soužití, které měly enormní nárůst v roce 2020. Všechny tyto poznatky jsem zanesla do grafů, kdy nejvýraznějším z nich vyplynul graf číslo 7 přestupky proti občanskému soužití, který již na první pohled nese známky výrazných rozdílů mezi porovnávanými roky.

Poslední kapitolu praktické části tvoří finanční stránka věci. Byla zaměřena na výnosy obecní policie a náklady na činnost obecní policie. Výnosy z pokut byly nejvyšší v roce 2019 a poté měly klesající tendenci. V roce 2021 byl zaznamenán mírný, avšak nikoliv markantní nárůst. V případě Prahy se jednalo pouze o klesající tendenci a bylo zjištěno, že Praha tvoří zhruba čtvrtinu příjmů z pokut pro celou Českou republiku. V poslední kapitole praktické části byly vyhodnoceny finanční náklady na činnost obecní

policie. Náklady byly vzrůstající, a to jak v případě celorepublikového vyhodnocení, tak i v případě Prahy. Mezi roky 2019 a 2020 byl zaznamenán velký finanční nárůst. Z grafů a vyhodnocení bylo zjištěno, že výnosy z pokut uložené příkazem strážníka na místě nejsou vysoké. V případě porovnání výnosu z pokut s náklady na provoz obecní policie je patrné, že výnosy pokryjí jen malou část nákladů. Náklady na provoz obecní policie jsou totiž obrovské. Z tohoto zjištění vyplývá, že obecní policie není pro obec zisková. Obecní policie však není zřizována za účelem zisku. Primární úlohou zřízení obecní policie je zajišťování veřejného pořádku.

6 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

VETEŠNÍK, Pavel a Ivo CHAUER. Příručka strážníka. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Pro praxi. ISBN 978-80-7380-542-5

VETEŠNÍK, Pavel, Ivo CHAUER a Aleš ZÍDKA. Obecní policie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-463-3.

ŠEBESTA, Patrik. Zákon o obecní policii: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-455-3

Zákony

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění do 30.6.2017

Zákon č. 553/1991 Sb., České národní rady o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Internetové zdroje

Obecní policie - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 13.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obecnipolicie-652273.aspx>

Úvod do problematiky obecní (městské) policie k 30. červnu 2021 - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 11.02.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie-k-30-cervnu-2021.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Rozhodnutí vlády o zákazu volného pohybu osob | Vláda ČR. Úvodní stránka | Vláda ČR [online]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/rozhodnuti-vlady-o-zakazu-volneho-pohybu-osob-180358/>

Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/data-o-cinnosti-obecnich-mestських-policii-za-rok-2022-souhrnne-pro-cr-v-cleneni-dle-jednotlivych-kraju.aspx>